

GŪUŠG GASGĀ

MOONDA A ZEOVA RĪUNGĀ

2012, ZĪ-LIKRI, 1

Pagbā tara yōod
Wēnnaam nifē bu?

GÜUSG GASGĀ yaa sebr sēn waoogg Wēnnaam a Zeova sēn yaa āndūniyā fāa Naabā. Pīnd wēndē wā, b ra yākda ned t'a ruud gasg n gūusd n getē tu būmb sā n be yuug n watē bu a togse. Seb-kāngā me sōngda tōnd tu d wumđ yel nins sēn maand dūniyā gill zugā vōor ne Biiblā sēn pīnd n togs būmb ninsā maasem. A leb n kengda nebā pelse, bala a wilgdame tu ka la bilfu, Wēnnaam Rīungā sēn yaa goosneem b sēn zoe n lugl saasē wā na n kutame tu wēnem buud fāa sa, la a kut tu tēngā lebg arzāna. A sagenda nebā tu b tē a Zezi Kiristi, bala yē n sak n ki sēn na yul tu tōnd tōog n paam vuum sēn ka satā, leb n yaa yē la Wēnnaam Rīungā Rīma. Yaa hal sēn sung ne yuuumd 1879 wā la a Zeova Kaset rāmbā yiisd seb-kāngā. Sebrā pa gomd n sōngd politik siglg baa a yembr ye. A goamā fāa tīka Biiblā zugu.

Seb-kāngā pa koosd ye. B yiis-a lame n na n teel Biiblā zāmsg sēn maand dūniyā gill zugā. La yaa ligd nebā sēn kōt ne yamleoogā n teend tuumdā. Biiblā verse nins sēn be seb-kāngā pugē wā yita *Wēnnaam Sebrā* pugē, la d rembs-b lame tu zems ne moorā gulsgā noyā. Verse sā n pugl ne MN, wilgdame t'a yita *Les Saintes Écritures – Traduction du monde nouveau* wā pugē.

SEBRĀ GOM-ZUG SÖSSĀ

- 3 Pagbā zu-loeese
- 4 Pagbā sud tara yōod Wēnnaam nifē bu?
- 8 Wēnnaam datame tu b waoog pagbā

SĒN BE SEBRĀ PUGĒ ME

**16 WĒNNAAM GOMDĀ SĒN YETE:
BŌE N NA N MAAN BU-KAOORĀ
DAARE?**

ZĀMSGĀ SÖSSĀ

SLPAOLGO, 26-YUUM-SARE, A 2

SEB-NENG 11 • YULLA: 81, 33

**D sēn tōe n paam raood n mao
ne zu-loesā to-to**

YUUM-SARE, A 3-9

SEB-NENG 18 • YULLA: 122, 124

Yāmb tara Yam-sōng bu?

YUUM-SARE, 10-16

SEB-NENG 23 • YULLA: 129, 95

**Sak-y Wēnnaam, n paam n du
a pulemsā nafa**

YUUM-SARE, 17-23

SEB-NENG 28 • YULLA: 63, 125

Bu yāmb n-ye yu n-ye

ZĀMSGĀ SÖSSĀ YŌODO

SÖSG A 1 - Zu-loeesā lebga wusgo. Sōs-kāngā gomda pīnd wēndē la rūndā-rūndā neb sēn tall raood zu-loees taoor yelle, la a wilgd yam ning d sēn tōe n dūk kiba-kāens pugē. A wilgdame me tu baa sēn wa n yaa a soaba, d tōe n kell n talla raood la saagre.

SÖSG A 2 - Rūndā-rūndā nebā tara manesem sēn komsd taab raoodo. Sōs-kāngā wilgda d sēn tōe n gil manesem nins sēn pa nafd tigingā to-to, la d sēn tōe n maan to-to me tu zems-n-taar kell n zīnd tōnd ne d tēed-n-taasā suka.

SÖSG A 3, 4 - Sōsg a tāab-n-soabā gomda būmb nins Wēnnaam sēn pulem n wēen t'a na n pidsame wā yelle. Sēn na yul n paam n du pulem-kāens nafa, d segd n yu wēn-sakdb la sud dāmba. Sōsg a naas-n-saobā gomda neb sēn kut tu b n-ye yu n-ye yelle, la a raoond sēn deeg-b lisgā tu b modg n vuumd tu zems ne b n-ye ning yōod sēn yuud būmba fāa wā.—Mat. 5:37.

PUG-SADĀ goam sēn be rutgā yaa sūda. Dūniyā gill zugu, b maanda pug-sadbā la pagbā pānga, la b kis-ba. Ad kibay sēn wilgd rēnda:

- **Kisgrā.** Aazi soolmē wā, roagdbā fāa la bal pa rat kom-pugli ye. Nasiōzīni wā wilgame tu yuuumd 2011 soabā, pusā yiisgu, kambā kuubo, la b sēn pa get pagbā la kom-pugli wā yell sōma wā yuu sabaab tu sēn kolg bāmb milyō 134 ki Aazi soolmē wā.
- **Karengā.** Dūniyā gill zugu, neb nins sēn pa karem baa bilf wall sēn pa karem tu ta yuum a naasā suka, pagbā n yude. B neb a tāab suka, yiibā yaa pagba.
- **Pug-yōgrā.** Tēns wusg pusē, rao sā n maan a pag pāng n kē ne-a, nebā pa get tu yaa wēng ye. Sēn yuud pagb milyaar a yi la puul-suk n vu tēns a woto pusē.
- **Laafu wā weengē.** Tēns nins sēn yaa naongā pusē, minit a yiib fāa, pag n kiid ne pug wall rogem sasa, a sēn pa paam tu logtor ges a yell sōma yīnga.
- **Laloa wā weengē.** Dūniyā gill zugu, sēn yuud koodā puul-suk yaa pagbā n koode. La tēns wusg laloa pa kōt pag sor t'a tōe n paam a toorē puugo, wall a soog a ba puug a ba wā kūum poor ye.

Bōe yīng tu b wēgd pagbā woto? Naor wusgo, yaa tūudmā sēn zāmsd nebā būmb ningā n kut tu b wēgd pagbā la b namsd-ba, wall b kōt neb nins sēn maand woto wā buvumā. Fārens zurnall a ye wilgame tu Ėnd avoka-poak a Chandra Rami Chopra yeela woto: "Būmb a ye n kut tu tūudum toor-toorā neb sēn tūud noy ninsā wōnd taaba: Yaa b sēn kutd tu b pa nand pagbā."

Yāmb me tagsda woto bu? Y tagsdame tu Biiblā yaa wa tūudum seb kēer sēn gomd n paoogd pagbā bu? Sānda yetame tu Biiblā goam kēer paoogda pagbā. La rē yīnga Biiblā wilgame tu pagbā tara yōod Wēnnam nifē bu? Neb wusg tara b sēn tagsd yel-kāngā zugu. La d sā n bao n bāng Biiblā sēn yetā, d paamda sok-kāngā leoore.

"Mam sā n ne b sēn
namsd pagbā to-to wā,
m pa tol n dat n bu
n lebg pag ye."

—Woto la a ZAHRA sēn tar
yuum 15 wā yeel zurnall a ye
(GEO) pugē.

Pagbā zu-loeese

© G.M.B. Akash/Panos Pictures

Pagbā sud tara yōod Wēnnaam nifē bu?

"Yel-wēnd sunga ne paga, la yaa yel-kāng yīng me la tōnd fāa kiida."

—A SIRA BIIGA. B GULSA SEB-KĀNGĀ YUUM KOABG LA ZAK SĒN DENG A ZEZI ROGMĀ.

"Fo yaa Suutāanā tuum-teoogo: fo n deng n dū tūug ning sēn gūdgā: fo n yū pipi n kūs Wēnnaam noore. . . . Fo sāama rao sēn yaa Wēnnaam wēnegā faag-faaga."

—SEBR A TERTULLIAN SĒN GULS YUUM KOABG LA ZAK A ZEZI ROGMĀ POORE.

GOM-KĀENSĀ pa yit Biiblā pugē ye. La hal daar zāra, rapā wae n tikda b zug n tagsdē tu b sā n nams paga, pa wēng ye. Baa rūndā-rūndā, neb n ket n tikd tūudum seb goam n tagsdē tu pagbā namsg pa wēnga, wall b yetē tu yaa pag sabaab la ninsaal sēn namsdā. La rē yīnga Wēnnaam raab yaa rapā wēgd pagbā la b namsdb bu? Bōe la Biiblā yet rē wēengē? D bao sogsg kēer leoore.

■ Wēnnaam kāaba pag wēng bu?

Ayo. Yaa 'wag-kudrā b sēn boond tu Suutāanā' la Wēnnaam "kāab wēnga." (Wilgri 12:9; Sungre 3:14) Wēnnaam sēn yeel t'a Ādem na n "sooga" a pagā, pa wilgd t'a ra ratame t'a Ādem nams a pagā ye. (Sungre 3:16) Yaa yel-wēndā biis la a reng n yā n togs-ba.

Rēnd yaa yel-wēndā n kūt tu b namsd pagbā, pa Wēnnaam daab la woto ye. Biiblā pa wilg tu Wēnnaam datame tu rao nams paga, n subg-a a kūsgā yīng ye.
—Rom dāmba 5:12.

■ Wēnnaam nifē, rao yōod yūda pag bu?

Ayo. Sungre 1:27 wā yeela woto: "Wēnnaam naana ninsaal wa b meng wēnego, Wēnnaam naana yē wa bāmb wēnego. Bāmb naana bāmb daoa, la paga." Rēnd hal naanegā wakate, Wēnnaam nana rao ne pag fāa tu b tōe n dūk a togs-n-taare. Baa būmb kēer sēn da kut t'a Ādem ne a Hawā pa ye wā, Naandā kō-b-la tuum-yēngā. Sēn paase, Wēnnaam da geta b fāa yell tu welgr kaē ye.—Sungre 1:28-31.

Nand tu Wēnnaam naan a Hawa, a yeela woto: 'Mam na n maana sōngd sēn zems ne yē [a Ādem] n kō-a.' (Sungre 2:18) La pag sēn yaa rao "sōngdā" rat n yeelame t'a pa ta rao bu? D ruk makre: B sā n dat n maan wooperasiō sēn pa nana, logtor n vūdgā bāadā t'a yīngā ki, tu logtor a to yaool n maan wooperasiō wā. Rē yīnga logto-kāensā tuumā yōod yūda taab bu? Ayo. Baa sēn maand-a

GŪUSG GASGĀ

MOONDA A ZEOVA RIUNGĀ

Y sā n dat kibay n paase, bu y sā n dat tu b wat n zāmsd yāmb Biiblā, bu y guls a Zeova Kaset rāmbā ne aders nins sēn be rutgā a yembre. Zāmsgā yaa zaalem. Sēn na yul n bāng b aders rāmbā fāa, bu y tu ges www.jw.org/contact.

Bénin: 06 BP 1131, Akpakpa pk 3, Cotonou. *Burkina Faso:* 01 BP 1923, Ouagadougou 01. *Cameroun:* BP 889, Douala. *Canada:* PO Box 4100, Georgetown, ON L7G 4Y4. *Côte d'Ivoire:* 06 BP 393, Abidjan 06. *États-Unis:* 25 Columbia Heights, Brooklyn, NY 11201-2483. *France:* BP 625, F-27406 Louviers Cedex. *Ghana:* PO Box GP 760, Accra. *Nigeria:* PMB 1090, Benin City 300001, Edo State. *Sénégal:* BP 29896, 14523, Dakar.

The Watchtower (ISSN 0043-1087) is published semimonthly by Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.; M. H. Larson, President; G. F. Simonis, Secretary-Treasurer; 25 Columbia Heights, Brooklyn, NY 11201-2483, U.S.A. Periodicals Postage Paid at Brooklyn, NY, and at additional mailing offices.

© 2012 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. Tous droits réservés. Printed in Nigeria.

Wēnnaam naana a Hawa t'a yu a Ādem sōngda

wopeerasiō wā meng tuvmd yōod pa yūd ye. Woto me, Wēnnaam naana rao ne pag tu b sōngd taaba. B baa a ye yōod pa yūd a to ye.—Sungre 2:24.

■ Bōe n wilgd tu pagbā tara yōod Wēnnaam nifē?

Wēnnaam deng n yāa yel-wēndā sēn na n wa ne zu-loees nins n kō pagbā, n maan būmb n wilg t'a rat n kogl-b lame. Yuu md 1513 sēn deng a Zezi rogmā, a tūnuga ne a Moiiz n kō Israyell nebā tōogā. Seb-gulsd a Laure Aynard goma tō-kāng yell a sebr (*La Bible au féminin*) pugē, n yeel woto: “Tōogā pugē, b gomda pag yell wusgo. La wakat fāa la bala, a sēn yetā yaa pagbā koglg yīnga.”

Wala makre, tōogā wilgame tu biig segd n waooga a ba la a ma. (Yikri 20:12; 21:15, 17) A wilgame me tu pag sā n tar puga, b segd n talla manesem sēn zems ne-a. (Yikri 21:22) Baa rūndā-rūndā tēns wusg laloa wēgda pagbā, tu yaa toor fasū ne noy nins Wēnnaam sēn da kō tu

kogend pagbā sōma wā. La tōogā goam a taab me n wilgd tu pagbā tara yōod Wēnnaam nifē.

Tōogā wilgame tu pagbā tara yōod Wēnnaam nifē

Tōogā Wēnnaam a Zeova sēn kō Israyell nebā ra sōngda rapā la pagbā fāa tu b paamd bark wusgo. Wala makre, tōogā tūub ra kogenda b laafu wā, ra kūtdame tu b yaa yūlem Wēnnaam nifē, la b tat a Yam. B sā n da sakd Wēnnaam noyā, a zēkda b buudā n “yūg buud a taabā fāa.” (Tōodo 28:1, 2) La wān to la tōogā ra kogend pagbā? Ad makr a wāna:

1. B ra tara lohorem. Pīnd wēndē Israyellā pugē, pagbā ra tara lohorem. Pa wa rūndā-rūndā tēns wugs pusē b sēn weoogd-bā ye. Wala makre, baa sēn da yaa rao la zakā soabā, rao ra tōe n teega a paga. Bala pag ra tōe n daa puugo. A ra tōe n ‘sela viyn tuse.’ A sā n da mi lamd wīib la fut wugbo, a tōe n yūl leeba. (Yelbūna 31:11, 16-19) Vēenega, a Moiiz

MASĀ B YIISD-A-LA NE BUUD-GOAM 195: Acoli, afrikaans, albanais, allemand***, amharique, anglais***, arabe, arménien, arménien (occidental), aymara*, azéri, azéri (cyrillique), baoulé, bengali, bichlamar, bikol, bulgare, cambodgien, catalán, cebuano, chichewa, chinois (simplifié), chinois (traditionnel)* (audio : mandarin seulement), chitongo, chuuk, coréen**, créole de Maurice, créole des Seychelles, créole d’Haïti, croate, danois*, efik, espagnol***, estonien, éwé, fidjiens, finnois*, français***, ga, garifuna, géorgien, goun, grec, groenlandais, guarani**, gujarati, haoussa, hébreu, hilagaynon, hindi, hiri motu, hongrois**, icibemba, igbo, iloko, indonésien, islandais, isoko, italien**, japo-

nais**, kannada, kazakh, kikaonde, kikongo, kikuyu, kilibua, kimbundu, kinyarwanda, kirghiz, kiribati, kirundi, kongo, kwangali, kwanyama, lettou, lingala, lituanien, luganda, lunda, luo, lvale, macédonien, makua, malayalam, malgache, maltais, marathi, marshall, maya, mixe, mizo, mongol, mooré, myama, nahuatl (Nord de Puebla), ndébélé, ndonga, néerlandais**, népalai, ngabere, niue, norvégien*, nyaneke, nzema, oromo, otètela, ourdou, palau, pangasinan, papimento (Aruba), papimento (Curaçao), pendjabi, persan, pidgin salomonien, polonais**, ponape, portugais****, quechua (Ancash), quechua (Ayacucho), quechua (Bolivie)*, quechua (Cuzco), quichua, rarotongan, roumain, russe**, samoan,

sango, sepedi, serbe, serbe (romain), sesotho, shona, silozi, singhalais, slovaque, slovène, sranan tongo, suédois*, swahili, swati, tagalog*, tahitian, tamoul, tar, tchèque*, télougou, tetum, thai, tigrinya, tiv, tok pi-sin, tongien, tononque, tshiluba, tshwa, tsonga, tswana, tumbuka, turc, tuvalu, twi, tzotzil, ukrainien, umbundu, uruund, venda, vietnamien, wallis, waray-waray, wolaitsa, xhosa, yapois, yoruba, zandé, zapotèque (de l’isthme), zoulou

* A bee ne CD me.

* A bee ne CD (MP3) me.

* Y tōe n tu kelg-a-la www.jw.org.

Pīnd wēndē Israyellā pagb ra tōe n leebame

tōogā tūub wakate, b ra pa get pagbā wa neb yōod sēn pa waoog ye.

Pagbā ra tōe n baoa Wēnnaam zood me. Biiblā wilgame t'a Ann pūusa Wēnnaam n pulem būmbu. (1 Sāmwel 1:11, 24-28) Sunem tēngā pag a ye n da nong n kēnd n kelgd no-rees a Eliize vuusg-rayā sasa. (2 Rīm dāmba 4:22-25) Wēnnaam yāka pagb tu b ra yaa a no-reesdba. Makre, a Debora ne a Hulda. Israyell nin-kāsems la maankūvdb meng ra kēnda b nengē n kelgd Wēnnaam koeese.—Bukaoomba 4:4-8; 2 Rīm dāmba 22:14-16, 20.

2. B ra paamda zāmsgo. Pagbā ra naaga tōogā kaool pugē. Rē n so tu b sā n da na n karem tōogā bu pagbā me ra segd n kēng n tu kelge, n paam bāngre. (Tōodo 31:12; Nehemi 8:2, 8) B ra tōe n paama zāmsg sēn na yul n tōog n tum tūvm kēer tūudmā weengē. Wala makre, pagb n da "tūmd sek-roogē" wā, tu kēer da reesd yūla.—Yikri 38:8; 1 Kibaya 25:5, 6.

Pagb wusg ra tara minim la bāngr n tōe n leeb n paam yōodo. (Yelbūna

31:24) Israyell tēn-yagsā pusē, kom-dibli wā zāmsg ra yaa rapā tūvmde. La Israyelle, pagbā ra sōngda b sūdbā n wubd b kom-dibli wā hal tu b wa lebg rapa. (Yelbūna 31:1) Rēnd yaa vēeneg tu pīnd wēndē Israyellā pugē, pagbā ra paamda zāmsgo.

3. B ra paamda waoogre. Tōod piigā tōog a ye n yeel woto: "Waoog f ba ne f ma." (Yikri 20:12) Rīm a Salomo yelbūnā sebr pugē, a yeela woto: "M biiga, reeg f ba zāmsgo, la ra bas būmb nins f ma sēn wilg foomā ye."—Yelbūna 1:8.

Tōogā wilga sēn pa kē-b kāadmā sēn segd n tall manesem ning ne taabā. La a sēn gom rē yell to-to wā waooga pagbā. (Maankūvre 18:6, 9; Tōodo 22:25, 26) Tōogā wilgame me tu rao segd n gesa a pag yell neere, n ning a yamē tu yel kēer weengē, pag ne rao pa yembr ye. —Maankūvre 18:19.

4. B ra paamda koglgo. A Zeova wilga a Gomda pugē tu yē yaa "kuubs ba la pug-kōap sōngda." Rat n yeelame t'a kogenda neb nins sēn pa tar ba wall sūd tu sōngd-

bā. (Yuł Sōamyā 68:6; Tōodo 10:17, 18) Rē n so tu no-rees sēn wa n maan kaalem n bas a pag t'a sam-soab yik n namsd-a, a Zeova maana yel-solemd n sōng pagā t'a pa yā yānd ye.—2 Rīm dāmba 4:1-7.

Israyell nebā sēn wa n kolg kāabg tēngā kōomā, zak-soab a ye yuvr sēn boond t'a Zelofehad n maan kaalem n pa bas bibril ye. A ra tara kom-pugli a nu. Kom-pugli wā tu yā a Moiiz n kos tu b kō bāmb "zīig" kāabg tēngā pugē. A Zeova sēn maan būmb ningā zuvuga b sēn da kotā. A yeela a Moiiz woto: "Kō bāmb zīig b ba wā ba-biisā surk tu b sooge. Bu f ruk zīig ning b ba wā sēn da na n paamā n kō bāmba." A kutame tu rē tēka, Israyell pag tōe n deega zīig a ba sēn ki n base, tu yē me kūum poor bu a kambā sooge. —Sōdbo 27:1-8.

Ninsaalbā tōodā kutame tu b pa le nand pagbā ye

A Moiiz tōogā tūub wakate, pagbā ra paamda waoogre. B ra tara sor n tōe n maan būmb wusgo. La yuvum kobs-tā la zak sēn deng a Zezi rogmā, gerk-rāmbā minimdā sunga Zidayiismā kēbo. Gerk-rāmbā yaool n da tagsdame tu pag yōod pa ta rao ye.—Ges-y zī-gūbr ning gom-zug sēn yaa: "Pīnd wēndē neb sēn guls n paoog pagbā."

Geres seb-gulsd a Hesiod sēn zīnd yuvum kobs-yopoe la zak sēn deng a Zezi rogmā ra yetame tu yaa pagbā n wat ne ninsaalbā zu-loees fāa. Sēn wa n zems yuvum kobs-yi sēn deng a Zezi rogmā, zułf-rāmbā me sunga woto tēbo. Talmuudā b sēn sung gulsg wakat kāngā sagla zułf-rāmbā woto: "Ra wae-y n sōsd-y ne pagb ye. Bala tōe n wa kutame tu yyo."

Goam a woto wa n kutame tu zułf-pogsā pa le tōe n maan yel kēer ye. A Zezi sēn wa n be tēngā zugā tu b ra zoe n yāka zīig wēnd-doogē wā tu yaa be bal la

Pīnd wēndē neb sēn guls n paoog pagbā

Pipi kiris-nebā wakat tēka, seb-gulsdb n tik gerk-rāmbā filozofi wā n na n bilg Sungre sebrā kibar ning sēn gomd tūgā bil yellā. Wala makre, Alegsāndri rao a Filō ra yetame tu yaa pag ne rao lagengā weengē la a Hawa sēn beegā, la tu yaa rē yīng la Wēnnaam subg-a, n "yeel t'a pa na n le tall lohorem, la tu raoā sēn yaa a tūud-n-taagā na n soog-a lame." Bilf-bilfu, Zidayiismā taoor dāmba, la egiliizā taoor dāmb me wa n yeta woto b sēbē wā.

Yuum koabg la zak a Zezi rogmā poore, zułf-rāmbā sebr a ye (*Midrash Rabba*) pugē, rabē n wilg būmb ning sēn kut tu yē tagsdē tu pag segd n pilā a zug peendā, n yeel woto: "Pag segd n yaa wa ned sēn maan wēng tu yānd tar-a." Wakat kāng tu neb wusg ra nonga tūudum yel vaeesd a Tertullian sēbā. A Tertullian yaool n da yetame tu pag segd n kēnda ne "sū-sāang wa a Hawa." Goam a woto kutame tu nebā maneg n kisg pagbā. Wusg tudgame n tagsdē tu yaa Biiblā n yet woto.

pagbā tōe n kēnge. Ra yaa rapā bal la b zāmsd tūudmā yela. Sēn paase, b karen-dotē wā, pagbā ne rapā ra pa zī ne taab ye. Talmuudā pugē, rabē a ye n yeel tu ned sā n zāms a bi-pugl Toora wā, rat n yeel tu tōogā, yaa wēnga. Zułf-rāmbā tūudmā taoor dāmb sēn bas Wēnnaam Gomdā sēn yet pagbā weengē wā tūubā, kutame tu rap wusg kisg pagbā.

A Zezi yāa zułf-rāmbā sēn da tik b minimdā zug n kis pagbā. (Matue 15: 6, 9; 26:7-11) La rē yīnga, a ruka b togs-n-taar bu? Yam bug la d tōe n dūk a Zezi sēn tall manesem ning ne pagbā pugē? Būmb ning a sēn zāms nebā nafa pagbā bu? Sōsg ning sēn pugdā na n leoka sogskāensā.

Wēnnaam datame tu b waoog pagbā

A ZEZI sēn wa n be tēngā zugā, a ruka a Ba wā togs-n-taar a manesmā fāa pugē. A yeela woto: “Mam ka maand būmb ne m meng pāng ye, la yaa m Ba sēn zāms maam būmb ningā la m gomda. . . . Mam sēn maand būmb ninsā tata bāmb Yam daar fāa.” (Zā 8:28, 29; Kolos rāmba 1:15) Rēnd d sā n bao n bāng a Zezi manesem sēn yu to-to ne pagbā, na n sōng-d lame tu d bāng tu Wēnnaam nifē, pagbā tara yōodo. D na n bānga Wēnnaam sēn dat tu rapā tall manesem ning ne-bā me.

Biiobl-mitb kēer sēn vaees Evānzill-dāmbā, b mikame tu manesem ning a Zezi sēn tall ne pagbā ra pa wōnd a wakatē nebā manesem baa bilf ye. Bōe yīng tu ra yaa woto? La wān to la būmb nins a sēn zāms nebā nafd pagbā rūndā-rūndā?

A Zezi manesem ne pagbā sēn da yaa to-to

■ **A Zezi ra pa get pag wa a Sūtāan tuum-teoog ye.** Zūlf-rāmbā tūudum taor dāmb kēer ra tagsdame tu rao sā n pēneg paga, a Yam pa tōe n pa kē-a ye. Woto kutame tu pag ra pa tar sor n na n sōs ne rao neb sūk ye. Nand tu pag yi a zakē, a ra

segd n pila peende. La a Zezi yē ra pa tagsd woto ye. A ra nanda pagbā. A pa yeel tu pagbā segd n laka b mens ne rapā ye. A sagla rapā tu b modg n tōog b mense. —Matue 5:28.

A Zezi yeela woto me: ‘Ned sā n dig a pag n dūk a to, a *maanda yoob* ne yē sēn yaool n dūk a soabā.’ (Mark 10:11, 12) A sēn yeel woto wā, a wilgame tu rabē-rāmbā sēn da yet tu rao tōe n basa a pag “būmb fāa yīngā” pa zems ye. (Matue 19:3, 9) Zūlf-rāmbā fāa la bal ra pa get tu rao sā n kē ne pag a to, a *maana yoob* ye. Rabē-rāmbā ra yetame tu rao sēn kē ne pag a to pa beeg a pag ye. Sā n yaa ne bāmba, yaa pag yoob n pa sōma. Biibl-mit a ye yeelame t'a “Zezi sēn wilg tu rao ne a pag fāa segd n tūu no-yenga, a waooga pagbā.”

■ **A Zezi zāmsgā sēn nafd neb to-to rūndā-rūndā:** A Zeova Kaset rāmbā tigimsē, pagbā ne rapā bee ne taaba, tu yell kaē ye. B pa yeesd rao na n wa get pag ne ratem-wēnga, wall a tall manesem sēn pa zems ne-a, bala rao sēn yaa kirisned geta ‘pug-yāansā wala a ma-rāmba, n pelgd a pug ne pug-sadbā wala a tāopa.’ —1 Tūmote 5:2, *Sebr Sōngo*.

■ **A Zezi ra zāmsda pagbā me.** A Zezi ra pa maand wa rabē-rāmbā sēn da rat tu pagbā pa zuulēm pugē wā ye. A ra zāmsd-b-la Wēnnaam daabā, la a basd-b tu b togsd b tagsgo. Wala makre, a Maari ra wa n zī n kelgda a Zezi, t'a Mart rat t'a bas la a wa sōng yē n segle. La a Zezi yeelame t'a bas-a t'a kelge. Woto wilgdamē tu ne a Zezi, pag tūumd pa tek zak yell gesg bal ye. (Luk 10:38-42) A Mart me paamame t'a Zezi zāms-a. A sēn sōs ne a to-to a Lazaar kūumā poorā n wilgd rē.—Zā 11:21-27.

A Zezi ra mii pagbā sēn get yelā to-to wā, n tūnug ne rē n sōng-ba. A wakatē zūlf-pogsā fāa la bal ra tēedame tu yul n paam sū-noogo, yaa tulae tu rog bi-ribl sēn na n zēk b zugu. Sēn yūd fāa b sēn da rat yaa paam n dog no-reesa. La pag a ye sēn wa n yeel a Zezi tu ‘bark bee pag ning sēn dog-a wā zugā,’ a Zezi tūnuga ne rē n wilg-a būmb yōod sēn yūda. (Luk 11:27, 28) A Zezi goma Wēnnaam sakrā yelle, n wilg pagā tu būmb n be pag sēn tōe n paam t’ā yōodā yūd kamba.—Zā 8:32.

■ **A Zezi zāmsgā sēn nafd neb to-to rūndā-rūndā:** A Zeova Kaset rāmbā tigissē, pagbā tara sor n tōe n kēes b toog sōss kēer pusē. Pagb nins yūum sēn vēsgā kōta mak-sōng zāma suk la b zagsē wā, tu rē ‘zāmsd neb a taab sēn yaa sōma.’ (Tūt 2:3) Pagbā naagd n moonda Wēnnaam Rīungā koe-noogā me.—Yūl Sōamyā 68:12; ges-y zī-gūbr ning gom-zug sēn yaa: “Tūm-tūmd a Poll gūdgame tu pag ra gom tīgingā pugē bu?” wā.

■ **A Zezi ra geta pagbā yelle.** Pīnd wēndē Israyellā pugē, nebā ra nanda kom-dibli wā n yūd kom-pugli wā. Talmuudā pugē, b yeela woto: “Sū-noog soab la ned ning kamb sēn yaa kom-dibli, la sēn dog-a kom-pugli tara toogo.” Roagdb kēer ra getame tu bi-pugl yaa zubo. Bala b segd n wa gesame t’ā paam sūda, la b yao rē yīnga. Sēn paase, b getame tu b pa na n wa tōog n teeg-a b kūvlem sasa ye.

La a Zezi wilgame tu bi-pugl ne bi-ribl fāa tara yōodo. Bala, a vuvgā a Zairus bi-puglā wa a sēn vuvg Nayin pug-kōorā bi-riblā. (Mark 5:35, 41, 42; Luk 7:11-15) A Zezi sēn maag pag sēn da bēed na maan “yūum piig la a nii” poore, a bool-a lame t’ā “Abrahaam bi-pugla.” Zūlf-rāmbā sēb pusē, b ra pa wae n boond pag woto ye. (Luk 13:10-16) A Zezi sēn yeel woto wā, a waooga pagā. A wilgame t’ā tara yōodo, la t’ā tēebā yaa kāsenga.—Luk 19:9; Galat dāmba 3:7.

Tūm-tūmd a Poll gūdgame tu pag ra gom tīgingā pugē bu?

Tūm-tūmd a Poll yeela woto: ‘Bu yāmb pagbā sīnd karengā pugē.’ (1 Korēnt dāmba 14:34) Gom-kāensā vōor yaa bōe? Rat n yeelame t’ā Poll ra tagsdame tu pag yam paoodame bu? Ayo. A Poll ra wae n pēgda zāmsg ning pagbā sēn kōtā.

(2 Tūmote 1:5; Tūt 2:3-5) Pa pagbā bal la a Poll sagl a lētr ning a sēn tool Korēnt kiris-nebā pugē ye. A sagla sēn da tar-b gom-zēn kūun la bāngr-goam kūunā tu b nin-yēng sā n wa gomda, bu b taabā “sīndi.” (1 Korēnt dāmba 14:26-30, 33) Wōnda pagb nins sēn da lebg kiris-nebā kēer sūy ra nooma wusg ne yel nins b sēn bāngā, tu sōsd sā n mi n be zāma wā taoore, bu b wae n kuugd a goamā n sokd sogsgo. Sud me, Gēres soolmā pagb ra minim n maanda woto. Rē n so tu sēn na yul tu zūnd-zānd ra zīndi, a Poll sagl pagbā tu “b sok b sūdbā yiri.”—1 Korēnt dāmba 14:35.

■ **A Zezi zāmsgā sēn nafd neb to-to rūndā-rūndā:** Aazi soolmā neb tara b yel-būnd sēn yet woto: “F sā n wubd bi-pugla, yaa wa f sēn zāgsd f yak zēed koom.” Roagdb nins sēn yaa kiris-nebā pa tagsd woto ye. B geta b kom-dibli wā ne b kom-pugli wā fāa yell sōma, n kēesd-b lekoll la b get b laafū wā yelle.

■ **A Zezi wilgame tu d tōe n kūsa pag sūda.** Zūlf-rāmbā bu-kaoodb ra getame tu pag kaset ne yamb kaset fāa yaa a ye. Kudemd yel-mitb a Zozef sēn vuvm pipi kiris-nebā wakatē wā yeela woto: “Pag sā n kō kaset bu y ra reege, bala pag pa sēn na teeg ye.”

A Zezi yē ra pa woto ye. A vuvgā poore, a kutame tu pagb tu togs a tūm-tūmdbā kibarā. (Matue 28:1, 8-10) Baa pug-kāensā

sēn da yaa wēn-sakdb la b zīnd a Zezi kūvbē wā la a mumbē wā, b sēn tu togs a Zezi vuugrā, tum-tumdbā ra pa rat n deeg ye. (Matue 27:55, 56, 61; Luk 24:10, 11) La Kiristā sēn yāk pagb tu b kō a vuugrā kasetā, a wilgame tu b tōe n yū a kaset rāmb wa a karen-biis a taabā.—Tuvuma 1:8, 14.

■ **A Zezi zāmsgā sēn nafd neb to-to rūndā-rūndā:** A Zeova Kaset rāmbā tigimsē, rap nins sēn lūt taoorā nanda pagbā, tu b sā n yeel gomd bū b tagsd a zug sōma. Rap nins sēn kē kāadmā me waoogda b pagbā, tu b pagbā sā n tar koēeg n na n togs bū b kēlgd-ba.—1 Pteer 3:7; Sungre 21:12.

Rapā sā n tūud Biiblā noyā, nafda pagbā

Rap nins sēn dūkd Kiristā togs-n-taarā nanda pagbā wa Wēnnaam sēn sung n datā. (Sungre 1:27, 28) Kiris-neb nins sēn yaa rapā pa rukd sēn tagsd-b tu rao yōod yūda pagā togs-n-taar ye. Sēn kē-b kāadmā tūuda Biiblā noy n zāad b pagbā tu b tar sū-noogo.—Efēez rāmba 5:28, 29.

Wala makre, nand t'a Yelena sung Biiblā zāmsgā, a sūdā ra namsd-a-la wusgo. Bāmb soolmē wā, b namsda pagbā, tu rap kēer modgd pug-sadb tu b lebgd b pagba. Sēn paase, rap wusg wae n pābda b pagba. A

Yelena yeela woto: "Būmb nins mam sēn zāms Biiblā pugē wā kōo maam raoodo. Mam bāngame tu ned n be n nong maam wusgo, tu mam tara yōod ne a soabā, la t'a geta m yelle. Mam bāngame me tu mam sūdā sā n zāms Biiblā, tōe t'a pa le nams-m ye." A sūdā sak n sunga Biiblā zāmsgo, n wa reeg lisg n lebg a Zeova Kaset soaba. A Yelena paasa woto: "Mam sūdā tōe a meng masā. Tōnd kōta taab sugr nana-nana masā." A baas n yeela woto: "Biiblā sōnga tōnd tu d kāadmā lebg sōma, tu m neē tu m sūdā nong-m lame la a kogend-ma." —Kolos rāmba 3:13, 18, 19.

A Yelena pa a yembr ye. Kiris-nin-pogs milyō-rāmb sūy n noome, bāmb ne b sūdbā sēn modgd n tūud Biiblā saglsā yīnga. Pug-kāens paamda waoogre, belsgo, la b tar lohorem b tēed-n-taasā sūka.—Zā 13:34, 35.

Kiris-nebā miime tu pagbā ne rapā fāa sēn yaa yel-wēn-maandb la neb sēn pa zems zāngā, b naaga Wēnnaam bōn-naands nins sēn "lebg faoorā." La b sēn paam Wēnnaam a Zeova sēn yaa b Ba wā zoodā, b saagdame tu b na n wa "paama yolsg ne faolem yembdā," n paam pūur ne "Wēnnaam kambā b lohormā ne b ziirā pugē." Ad sūd yaa vūm sēn tar bark la Wēnnaam na n wa kō rapā la pagbā fāa! —Rom dāmba 8:20, 21.

A Zezi sēn kūt
t'a Maari sēn yit
Magdala wā tu
togs a tum-
tumdbā yē
vuugrā, a
waoog-a lame

D SĒN TŌE N PAAM RAOOD N MAO NE ZU-LOEESĀ TO-TO

"Wēnnaam yaa
zī-soalgdg la pāng tōnd
yīnga. Ned tōe n yāa
bāmb sōngr wvsg a
toog pvgē."—YULL 46:2.

WĀN TO LA Y NA N LEOKE?

Bōe la d tōe n maan
tū sabab-wēnsā ra koms
d raoodo?

Bōe yīng tū d segd n tall
raoodo?

Bōe ne bōe la a Zeova tūnugd
n sōngd tōnd tū d maood ne
zu-loeesā?

RŪNDĀ-RŪNDĀ, zu-loeesā yaa wusgo. Tēn-digimdsi, sa-bēd la seb-bēd wata ne sū-sāams tēns wusg pūsē. Sēn paase, zak pugē zu-loees la zu-loees a taab kutame tū wusg maand yūr la rabeem. Sūd me, Biiblā wilgame tū 'toog tōe n linga' tōnd ned kam fāa.—Koe. 9:12.

² Wēnnaam nin-buiidā me segda zu-loe-kāensā. La b ket n maanda a raabā ne sū-noogo. Dūni-kāngā saab sēn kolgd tū zu-loeesā paasdē wā, tōnd ned kam fāa sēn dat yaa a tōog toogo. Woto wā, wān to la d tōe n ket n tūud Wēnnaam ne sū-noogo? Bōe n na n sōng-d tū d tall raoodo?

NEB SĒN TALL RAOOD ZU-LOEES TAOORE

³ Baa zu-loeesā sēn yaa wusgā, zu-loees pa sung rūndā ye. D na n goma wēn-tūfdb sēn tall raood zu-loees taoor yelle, la d ges yam ning d sēn tōe n dtk b kibayā pūsē.—Rom 15:4.

⁴ D gom a Davūd yelle. Ad zu-loees nins a sēn segā kēere: Rīm a Sayull bao n na n kū-a lame, a bēeb n yōg a pagb n tall n looge, a poorē dāmb kēer la a zakā neb n wēneg n zāmb-a. A sega zu-loees a taab me sēn sāam a sūur wusgo. (1 Sām. 18:8, 9; 30:1-5; 2 Sām. 17:1-3; 24:15, 17; Yul 38:5-9) Biiblā wilgame tū zu-loe-kāensā namsa a Davūde, la b pa tōog tā bas a Zeova ye. A Davūd yeela woto: "Zusoabā yaa mam vūm tebendeda. Yaa ānda la mam na n zoe?"—Yul 27:1; *karm-y Yul Sōamýā 27:5, 10.*

1, 2. Zu-loe-bus la wusg segda, la bōe la tōnd ned kam fāa rata?

3. Rom dāmb 15:4 wilgdame tū ye la d tōe n paam belsg zu-loees sasa?

4. Zu-loe-bus la a Davūd seg-yā, la bōe n sōng-a?

5 A Abrahaam ne a Saara wa n tu vuimda fu-rot pusē sāand weoogo. Bāmb me sega zu-loees wala kom la yel tēn-yagsā sēn da mi n wat ne. La b talla raoodo. (Sung. 12:10; 14:14-16) Bōe n sōng-ba? Wēnnaam Gomdā wilgame t'a Abrahaam ra "gūuda tēng sēn tar yēbgr sōma, a tān-metā ne a naandā sēn yaa Wēnnaam." (Heb. 11:8-10) A Abrahaam ne a Saara pa bas tu zu-loeesā koms b raood ye. B ra tagsda būmb ning Wēnnaam sēn pulem-bā yell wakat fāa.

6 A Zoob yuu ned sēn nams wusgo. A wa n tagsame meng t'a sēn kiid n sāo. (Zoob 3:3, 11) Sēn paase, a ra pa mi būmb ning sēn wa ne a zu-loeesā ye. La a pa bas Wēnnaam ye. A kell n talla a burkīndā. (*Karm-y Zoob 2:3.*) Ad a sūd kō-d-la mak-sōngō!

7 D gom tum-tūmd a Poll me yelle. A 'paama toog tēns pusē, wet pusē la ko-kāsengā pugē.' A yeelame tu 'kom la ko-yūud la waood yōka yē,' la tu 'fut paoog-a lame.' (2 Kor. 11:23-27) Ne rē fāa, a kell n talla yam-sōngo. A koe-moonegā pugē, a wa n sega zu-loeeg sēn da tōe n tū ne a yōore. Rē poore, a yeela woto: "Tōnd kōn teeg tōnd mens ye, la tu tōnd na teeg Wēnnaam sēn vuvgd kūumā. Yaa bāmb n fāag tōndo, la b fāag tōnd ne kūum woto, la yaa bāmb la tōnd tēed tu b na n le fāaga tōnd yēsa." (2 Kor. 1:8-10) Yaa sūd tu tōnd wusg pa seg zu-loe-kegemēs a woto ye. La d mi n wa tagsda wa a Polle. Rēnd a mak-sōngā tōe n kenga d raoodo.

-
5. Bōe n sōng a Abrahaam ne a Saara tu b mao ne b zu-loeesā?
 6. Wān to la d tōe n duk a Zoob togs-n-taare?
 7. Zu-loees nins a Poll sēn segā kēer la buse, la bōe n sōng-a t'a kell n tall raoodo?

RA BAS-Y TU ZU-LOEESĀ

KOMS Y RAOOD YE

8 Sabab-wēnsā la yel a taabā sōor sēn tar paasgā kūtame tu kēer tagsdē tu b zu-loeesā yūda b pānga. Baa kiris-neb meng n tagsd woto. D gom a Lani* yelle. Yaa so-pakd sēn kē kāadem, n be Ostrali ne a sūda. A ra bēeda kānsēere. A yeelame tu logtoeembā sēn wa n yeel yē tu kānsēer n tar-a wā, a sūurā sāama wusgo. A paasa woto: "Tupgā namsa maam wusgo, hal n kūt tu m yamā wa ka le be m meng ye." Sēn paase, a sūdā maana wopeerasiō wakat kāng tu yaa yē n da get a yelle. Yell a woto sā n paam-do, bōe la d tōe n maane?

9 D sā n wa segd zu-loeese, togame tu d tēeg t'a Sūtāan sēn dat yaa a tūnug ne d zu-loeesā n boog d tēebā pānga, tu d pa le maand Wēnnaam daabā ne sū-noog ye. La d pa segd n bas tu yu woto ye. *Traduction du monde nouveau* wā pugē, Yelbūn 24:10 yeta woto: "Fo raood komsa toog daar bū? F pāngā na n yu bilfu." Zu-loees sasa, d sā n bugsd Biiblā kibay wa b rāmb nins yell d sēn gomā zugu, d paamda raoodo.

10 Yūta sōma tu d tēeg me tu d pa tōe n yidg d zu-loeesā fāa, la tu d pa tōe n pa paam zu-loees ye. (2 Tūm. 3:12) Tuum 14:22 wā yeelame tu "yaa ne namsg wusg la tōnd na n kē Wēnnaam soolem pugē." Wall tu y bas tu zu-loeesā koms y raoodā, togame tu y tēeg tu y tōe n tūnuga ne rē n wilg tu y kusa sūd tu Wēnnaam tōe n sōng-y lame.

* D toeema yuy kēere.

8. Wān to la rūndā-rūndā zu-loeesā tōe n nams-do? Kō-y makre.
- 9, 10. a) Bōe la d pa segd n bas t'a Sūtāan maane? b) Tuum 14:22 wā wilgame tu d na n sega "namsg wusgo," la bōe n na n sōng-do?

11 D tagsd bōn-sōma yell me. Wēnnaam Gomdā yeta woto: "Sū-noog kūtdame tu ned neng yū neere. La ned sūur sā n sāame, a neng gānemdame." (Yel. 15:13) D sā n nong n tagsd yel nins d sēn pa tōe n toeemā yelle, d na n komsa raoodo. A Zeova sēn sōngd tōnd to-to wā noom-d lame. Baa zu-loees sasa, a tūnugda ne a Gomdā, ne d tēed-n-taasā la ne a vuusem sōngā n kengd d raoodo. Būmb kēer n be tu d sā n tagsd b yell bū d sūur noome. Wall tu y tagsd y zu-loeesā yellā, bao-y n bāng-y y sēn tōe n maan to-to n tōog toogo, la y tagsd būmb nins y sēn tar tu noom-yā yelle.—Yel. 17:22.

12 Sēn nan pa kaoose, sabaab-wēns n maan tēns kēer pusē. Baa sēn pa yū nana ne saam-biis nins sēn be tēnkāensā, b tōoga toogo. Wala makre, yuūmd 2010 soabā sungrē, tēn-digimdg ne sunami n zīnd Sili, n sāam saam-biis wūsg rot la b laogo, tu kēer tūum sāame. La saam-biisā kell n tūma a Zeova tūmdā ne yēesem. D gom saam-biig a Samuel yelle. A roogā sāamā zānga. Ad a sēn yeele: "Baa zu-loegā sēn wa n namsd maam ne m pagā, d pa bas tigissā kēnd la koeegā mooneg ye. Mam tagsdame tu rē sōng-d lame tu d pa maan yur tu loog ye." Bāmb ne b tēed-n-taasā pa bas tu sabaabā koms b raood ye. B kell n talla yēesem a Zeova tūmdā pūgē.

13 Yuūmd 2009 bōn-būvug kiuugā pūgē, sa-kāseng n ni Filipin soolmē wā, tu koomā kē Maniy n sēn yaa b

11. Bōe la d tōe n maan tu d zu-loeesā ra koms d raoodo?

12, 13. a) Bōe n sōng a Zeova Kaset rāmb tu b tōog toog sabaab-wēns sasa? Kō-y makre.
b) Sabaab-wēns sasa, bōe n kūtd tu d bāng sēn tar yōod n yūdā?

na-tēngā fāa la bala. Rao a ye nug sēn zāad tā teed wūsg sāam yeelame tu sabaabā paama nebā fāa, n "wa ne toog la namsg n kō rakāag-rāmb la naong-rāmba." A gomdā tēegda tōnd a Zezi saglg a ye. A Zezi yeela woto: "Bīng-y yāmb paoongā [saasē, MN] ziig ning mogd la tēngempiisim sēn ka sāamda, la wagda sēn ka kēed la sēn ka wūkd ye." (Mat. 6:20) Sūd me, arzek tōe n saa tao-tao. Rēnd neb nins sēn vū tu yaa laogā baoob bal n pak-bā wae n paamda sū-sāamse. Sēn sāo yaa d sēn na n lūusd būmb nins sēn paasd tōnd ne a Zeova zoodā taoore. Bala, baa sēn wa n yaa a soab fāa, d tōe n kell n yū a Zeova zo-rāmba.—*Karm-y Hebre dāmb 13:5, 6.*

D SĒN SEGD N TALL RAOODĀ VŌORE

14 A Zezi pīnd n togsa a karen-biisā tā sā n wa sung a naamā ruub saasē, zu-loees n na n zīnd tēngā zugu. La a yeel-b-la woto: "Bu y ra zoe rabeem ye." (Luk 21:9) D sēn mi tā Zezi sēn yaa d Rīmā, la a Zeova sēn yaa āndūniyā Naandā be d poorē wā kōt-d-la raoodo. Sēn na yūl n keng a Tumote raoodo, a Poll yeel-a-la woto: "Wēnnaam ka kō tōnd dabeem sūg ye, yaa sūg sēn wat ne pānga, la nonglem, la yam."—2 Tum. 1:7.

15 Biiblā gomda neb sēn wilg tu b kūsa a Zeova sūd yelle. Wala makre, a Davūd yeela woto: "Zusoabā yaa mam pāng la m gāongo. Mam sūur kēema ne bāmba la mam paamda sōngre." (Yuūl 28:7) A Poll yeela woto: "Bōn-kāens

14. Bōe n kōt-d raoodo?

15. Wān to la wēn-tūudb kēer wilg tu b kūsa Wēnnaam sūda, la wān to la d tōe n dūk b togs-n-taare?

Zu-loees sasa
bu y mao n dū sōngr ning
a Zeova sēn kōt-dā nafa

fāa pugē tōnd yaa tōaagdb hakuka, sēn nong-a tōndā maasem yīnga.” (Rom 8:37) A Zezi me sēn wa n bāng tu pa na n kaoos la a seg zu-loeesā, a yeela būmb sēn kut t'a kēlgdbā bāng t'a tara zood sōma ne Wēnnaam. A yeela woto: “Mam . . . ka m yembr ye, tu bōe, m Ba bee ne maam.” (Zā 16:32) Gom-kāensā fāa wilgda bōe? Nin-kāensā fāa goamā wilgdame tu b kīsa a Zeova sūd zāng-zānga. Tōnd me sā n kīsa a Zeova sūd woto, d na n talla raood zu-loeeg buud fāa taoore.—*Karm-y Yul Sōamyā 46:2-4.*

RL-Y WĒNNAAM SŌNGRĀ NAFA

16 Yaa d sēn na n kīs Wēnnaam sūd la d paamd raoodo, pa d sēn na n teeg d meng ye. A Zeova sōngda tōnd ne būmb toor-toor tu d paamd raood zu-loees sasa. Pipi, a kōo tōnd Biiblā sēn yaa a Gomdā. D sā n zāmsd Biiblā, d bāngda a Zeova n paasdē, tu d kīs-sūdā me ne-a paasdē. Sam-bi-poak sēn bēed sū-sāoong bāag wilga būmb ning sēn sōngd-a, n yeel woto: “Mam wae n karem da Biiblā verse-rāmb sēn kōt-m belsgo.” Bu d maand zak pugē Biibl zāmsgā wa tum-tūmd sēn tūud sūd la sēn tar yamā sēn sagl-dā. D sā n maand

16. Bōe yīng tu Wēnnaam Gomdā zāmsg tar yōod wusgo?

woto, d na n nonga Wēnnaam noyā wa yūl-gulsdā. A ra yeela woto: “Mam nonga yāmb tōogā wusgo. Mam tagsda a yell daar fāa.”—Yūl 119:97.

17 Būmb a yiib-n-soab a Zeova sēn tūnugd ne n kōt-d raood yaa tum-tūmd sēn tūud sūdā sēn yiisd sēb ninsā. Seb-kāens sōngda tōnd tu d wumd a Zeova Gomdā vōore, la sōngd-d me tu d teegd-a n paasdē. Wala makre, wusg karma saam-biis la saam-bi-pogs vūm kibay tōnd sēbā pusē tu sōng-ba. Aazi saam-bi-poak sēn bēed bāag b sēn boond tu *trouble bipolaire de l'humeur* karma saam-biig sēn bēed yē bāagā buud kibare, tu keng a raoodo. Saam-biigā ra yaa misioneere, la baa a sēn da bēedā, a kell n tū a Zeova. Saam-bi-poakā yeela woto: “Kibarā sōnga maam tu m bāng m bāagā sōma, la keng m pelga.”

18 Būmb a tāab-n-soab a Zeova sēn maan tu sōngd tōnd yaa a sēn kut tu d tōe n puus-a wā. Puusgā tōe n naf-d-la yell buud fāa taoore. Tum-tūmd a Poll wilga rē n yeel woto: “Da maan-y yūr ne būmb baa a yembr ye, la ne puusgo, la ne bark puusgo, bu y wilg

17. a) Bōe me la a Zeova tūnugd n kōt-d raoodo? b) Togs-y kibar y sēn karem d sēbā pugē tu sōng-yā.

18. Bōe yīng tu d segd n puusdē?

Wēnnaam yāmb sēn dat būmb ninsi. La Wēnnaam laafū sēn yūd nebā bāngr fāa na gū yāmb sūyā la yāmb tagsg Kirist a Zezi maasem yīnga.” (Fil. 4: 6, 7) Segdame tu d nong n puvsd n kot raood sēn na yul n tōog toog zu-loeesā taoore. Gārānd Bertayn saam-biig yūur sēn boond t’ a Alex la sēn bē sū-sāoong bāag n kaoos yeela woto: “Mam sā n puvsd a Zeova la m kelgd-a, rat n yeel tu m sā n da karemd a Gomdā, sōngd-m-la wusgo.”

19 Būmb a naas-n-soab a Zeova sēn tūnugd ne n sōngd tōnd yaa tūud-n-taar ning d sēn paamd tigissē wā. Rē wēengē, yūl-gulsd a yembr yeela woto: “Zusoabā samand datem tara maam hal tu mam pāng rat n se.” (Yul 84:3) Tōnd me tōe n yeela woto bū? Tēeg-yā a Lani yelle. A getame tu tara yōod wusg t’ a kēnd tigissā n paamid n be ne a tēed-n-taasā. Ad a sēn yeele: “Mam da miime tu m sā n dat t’ a Zeova sōng-m tu m tōog n mao ne m toogā, m segd n kēnda tigissā.”

20 Būmb a nu soab sēn kōt tōnd raood yaa koēegā moonegā. (1 Tūm. 4:16) Ostrali saam-bi-poak sēn da mao

19. Bōe yīng tu tigissā kēnd tar yōod wusgo?

20. D sā n moond koēegā, wān to la nafd tōndo?

ne zu-loees wusg yeela woto: “Mam da pa nong koe-moonegā ye. La daar a yembre, kāsem-soab n bool maam tu m wa tu d yi n moone, tu m sake. Yaa wa a Zeova ra tūnugda ne koe-moonegā n kengd m daoodo. Bala mam sā n da yi fāa, m sū-noogā paasdame.” (Yel. 16:20, MN) Saam-biis wusg yāame tu b sā n sōngd nebā sēn na yul tu b tall tēeb ne a Zeova, kengda bāmb mensā tēebo. Rē sōngd-b lame tu b yīmd b zu-loeesā, la b tagsd būmb nins sēn tar yōod n yūdā yelle.—Fil. 1:10, 11.

21 A Zeova tūnugda ne būmb toortoor sēn na yul n sōng-d tu d paam daood n tōog n mao ne zu-loeesā. D sā n dūt bōn-kāens fāa nafa, la d bōgsd b zugu, n dūkd d tēed-n-taas nins sēn tall raood n mao ne b zu-loeesā togs-n-taare, d tōe n kīsa sūd tu tōnd me na n tōog n mao ne d zu-loeesā. Baa dūni-kāngā saabā sēn kolgd tu zu-loees tōe n ket taoorā, tōnd me tōe n talla raood wa a Polle. A yeela woto: “B pābda tōnd n lubdē, la d ka kiid ye. . . . Tōnd ka boogd d raood ye.” (2 Kor. 4:9, 16, Kāab-paalgā Koe-noogo) Ne a Zeova sōngre, d sūd tōe n paama raood n mao ne zu-loeesā.—**Karm-y 2 Korēnt dāmb 4:17, 18.**

21. Baa d sā n wa tar zu-loeese, d tōe n kīsa sūd ne bōe?

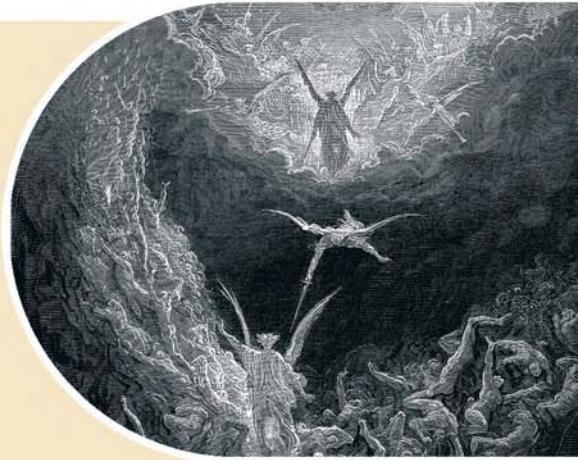
WĒNNAAAM GOMDĀ SĒN YETE

Bōe n na n maan bu-kaorā daare?

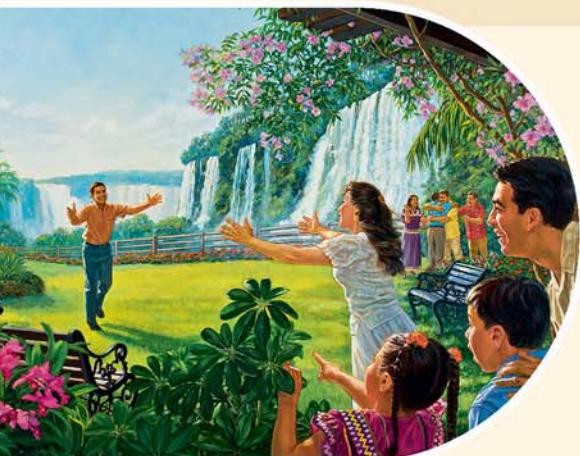
1. Bu-kaorā daar yaa bōe?

Wusg tagsdame tu bu-kaorā daare, neb milyaar-dāmb n na n kolg Wēnnaam geerā, t'a tik ned kam fāa tuum n kao a buudo, tu kēer paam n vuumd saasē, tu sānda subgr yu namsg sēn pa sate, wa nug rutg fotā sēn wilgdā. La Biiblā yaool n wilgame tu bu-kaorā yōod yaa sōng nebā tu b paam b mens ne wēgbā. (Yuul Sōamyā 96:13b) Wēnnaam yāka a Zezi t'a na n kao ādem-biisā buudo.—Karm-y Ezai 11:1-5; Tuum 17:31.

Sōs-kāngā pugē, b leokda sogsg nebā sēn mi n sokd b mense, la b wilgd Biiblā zīis nins d sēn töe n yā b leorā. Y sā n dat t'a Zeova Kaset soab wa tu y sōs rē zugu, a na n saka ne yamleoogo.

A GUSTAVE DORÉ (1832-1883)
SĒN BILG BU-KAOORA DAARE
A Doré n maan desē wā

2. Wān to la bu-kaorā daar na n wa ne turlem?

D yaab a Ādem sēn kūs Wēnnaamā, a kambā la yagensā fāa rogd ne yel-wēndā, n namsdē la b kiidē. (Rom dāmba 5:12) Sēn na yul n maneg yel-kānga, a Zezi na n vuuga neb milyaar-dāmba. Wilgr sebrā yeelame tu rē na n zīnda a naamā sēn na n kaoos yuum tusrā sasa.—Karm-y Wilgr 20:4, 11, 12.

B pa na n tik sēn na n vuug-bā sēn tum tuum nins nand tu b ki wā zug n kao buudā ye. (Rom dāmba 6:7) Wilgr sak 20 wā pugē, b goma sēb b sēn lak yelle. B na n wilg-b-la būmb nins sēn gul sēb-kāens pusē wā, la b tik ned fāa manesem sēn na n yu to-to wā n kao a buudo. Tum-tumd a Poll yeelame tu neb nins sēn na n vuug n paam tu b zāms-b tu b bāng Wēnnaamā na n yu neb sēn pa turs ne 'nin-turse.'—Karm-y Tuum 24:15.

3. Bōe n na n maan bu-kaorā daare?

Neb nins sēn ki n pa paam n bāng Wēnnaam a Zeova wā fāa na n tōog n bāng-a lame la b tū-a. B sā n maan woto, b na n “paama vuum.” La kēer n pa na n sak n zāms a Zeova noyā. Bāmb dāmbā na n “paama buudo.”—Karm-y Zā 5:28, 29; Ezai 26:10; 65:20.

Bu-kaorā daar sēn na n kaoos yuum tusrā saabē t'a Zeova sōnga ādem-biisā tu b zems zānga, wa d yaab a Ādem sēn da yaa to-to nand t'a beegā. (1 Korēnt dāmba 15:24-28) Ad sakdbā sūd na n paama bark tēkē! La yaoolem makr n na n zīndi. Wēnnaam na n yiisa a Suutāan b sēn da lob bog-zulungā pugē t'a zīnd be yuum tusrā. A Suutāan na n le bao n belga nebā. La sēn na n kell n sak-b a Zeova wā na n paam n vuumda tēngā zug wakat sēn kōn sa.—Karm-y Ezai 25:8; Wilgr 20:7-9.

4. Bu-kaor daar a to n be bu?

Biblā boonda dūni-kāngā sāoongā me tu ‘bu-kaor daare.’ Ra-kāng na n linga nebā wa a Nowe wakatē sa-kāsengā sēn ling nin-wēnsā n menesbā. La “wēn-kuusdbā” sāoongā na n paka sor tu b lugl dūni-paalga, “turlem sēn na n zīnd a pugē.”—Karm-y 2 Puer 3:6, 7, 13.

Y sā n dat vēnegr n paase, bu y karem seb-kāngā neng 213-215 wā. A Zeova Kaset rāmbā n yiis-a.

*“Bū Zusoab a Zezi Kirist
ning yam ning yāmb
sēn tarā barka.”*

—FILE. 25, MN.

WĀN TO LA Y NA N LEOKE?

Bōe yīng tu d segd n bao n bāng
yam ning d sēn tarā?

Manesem bus la d pa segd n
talle, la bōe n tōe n sōng-do?

Bōe la d tōe n maan n sōng tu
yam-sōng zīnd tīgingā pugē?

YĀMB TARA YAM-SŌNG BU?

TUM-TUMD a Poll lēta wā pūsē, a ra nong n yeta tigimsā neb t'a sēn dat yaa Wēnnaam la Kiristā sūur yī noog ne yam ning b sēn tarā. Wala makre, a gulsā Galat tīgingā neb n yeel-b woto: “M ba-biisi, bū tōnd Zusoab a Zezi Kirist barkā zīnd ne [yam ning yāmb sēn tarā, MN]. Āmina!” (Gal. 6:18) A gomdā vōor yaa bōe?

² “Yam” ning yell a Poll sēn gomā yaa ned yelmanesem wall a sēn get yelā to-to wā. Wala makre, nina yaa nin-bugsga, ned sēn waoogd a taaba, sū-mar soaba, kōta, la sugr soaba. Sū me, Biiblā yeelame tū “sū-mare,” “sū-bugsem la sū-maasem” yaa sōma. (1 Pte. 3:4; Yel. 17:27) La nina tōe n yaa gom-pōos soaba, ned sēn nong ligdi, sū-tvulem soaba, bū ned sēn dat n soog a menga. Kēer tumda rēgdo, n yaa wēn-kūlsdb menga.

³ Dēnd a Poll sēn yeel a tēed-n-taasā tū ‘Zusoabā barkā zīnd ne yam ning b sēn tarā,’ a ra sagend-b lame tū b ruk Kiristā naoore, n mao tū b manesmā ket n tat Wēnnaam yam. (2 Tūm. 4:22, MN; *karm-y Kolos rāmb 3:9-12*.) Segdame tū tōnd ned kam fāa sok a meng woto: ‘Yam bug la mam tara? Wān to la m tōe n sōng tu yam-sōng zīnd tīgingā pugē?’ Tuug sā n ning puudu, yaa puug fāa sēn yaa neerā yīng n kūt tū sakd gesgā. Rē yīnga, tōnd ned kam fāa yaa wa tuugā puugu, n kūtdē tū zems-n-taar be tīgingā pugē bū? Yaa vēeneg tū d segd n mao n yū woto. Masā, bū d bao n bāng d

1. Bōe la a Poll da nong n yet a lēta wā pūsē?
- 2, 3. a) A Poll lēta wā pūsē, gom-bil ning b sēn lebg tū “yama” mi n dat n yeelame tū bōe? b) Sogs-bus la tōnd ned kam fāa segd n sok a menga?

sēn tōe n maan to-to tu d yel-manesmā
tat Wēnnaam yam.

D ZĀAG D MENG NE DŪNIYĀ YAM

⁴ Gulsg Sōamyā yeta woto: "Tōnd ka reeg dūniyā sūg ye, tōnd deega Sūg Sōng sēn yit Wēnnaam nengē." (1 Kor. 2:12) "Dūniyā sūgā" yaa bōe? Yaa yē yell la b sēn gomd Efēez rāmb 2:2 wā. Be, b yeta woto: "Yāmb da kēnda bāmb pugē wa dūniyā nebā sēn kēndā n sakd sēn tar-a noor ne yīngr yellā, la yāmb da sakda sūg ning sēn tumd zāgsdbā fāa pūsā." Sūg ning sēn tumd zāgsdbā pūsē wā yaa dūniyā yamā. A bee zīig fāa wa pemsmā. Wusg soo b mense, n pa rat tu ned wilg-b b sēn segd n maane, wall b tagsdē tu b segd n maoome tu nebā bas-b tu b maan b sēn date. Yaa bāmb la "zāgsdbā," rat n yeel t'a Svūtāan dūniyā nebā.

⁵ Neb a woto buud sūng n beeme. A Moiiz wakatē wā, a Koore kūsa neb nins sēn da lūt Israyell buudā taoorā. A sēn da kūsd b rāmb n yūd yaa Aarōne a kom-dibli wā sēn da yaa maan-kūfdbā. Tōe t'a ra yāa b pān-komsem, wall a ra tagsdame tu yaa b sēn yaa a Moiiz roagdbā yīng la a yāk-b tu b yaa maan-kūfdbā. La sēn yaa a soab me, yaa vēeneg t'a Koore wa n pa le nand a Zeova sēn sigl yēlā to-to wā, n sūng taoor lūtbā wūdg la b paoogre. A yeel-b-la woto: "Yāmb zēkda y mens wusgo. . . . Bōe tu y zēkd y mens n yetē tu y yūda Zusoabā nebā?" (Sōd. 16:3) A Datā ne a Abiram me yēgma ne a Moiiz n yeel t'a 'soo bāmb ne pānga.' Wakat kāng t'a Moiiz tumame tu b tu bool-b tu b wa, tu b wuk b mens n yeel

4. "Dūniyā sūg" yaa bōe?

5. Yam būg la Israyell neb kēer tall-yā?

woto: "Tōnd ka na n kēng ye." (Sōd. 16:12-14) A Zeova sūur pa yū noog ne yam ning b sēn da tarā ye. A kūu tōtbā fāa.—Sōd. 16:28-35.

⁶ Pipi kiris-nebā wakat me, kēer n wa n yik n pa le nand tīgingā taoor lūtbā, n "kūsd neb nins sēn tar noorā." (Ziid 8) Wōnda b wa n pa le nand tūm nins b sēn da tar tīgingā pugē wā, n dat n lūt taoore. Sēn paase, b ra tōgda b taabā n dat tu b kūs taoor lūtbā sēn yaool n da get tīgingā yell sōma wā.—Karm-y 3 Zā 9, 10.

⁷ Yam a woto pa segd n zīnd tīgingā pugē ye. Rēnd tōnd ned kam fāa segd n gūusame n da wa tall a buud ye. Wa a Moiiz la tūm-tūmd a Zā wakatē kāsem-dāmbā sēn da pa zems zāngā, rūndā-rūndā kāsem-dāmbā me pa zems zāng ye. Kāsem-soab tōe n wa tudgame n maan būmb tu sāam d sūuri. A buudā sā n paam-do, segdame tu d ra ruk dūniyā neb togs-nataare, n yetē tu rēnda b rok d sūuri, pa rē bū d yetē t'a pa segd n le yū kāsem-soab ye. A Zeova tōe n basa kongrning taale. Bū tōnd me maan woto. Neb kēer sēn maan yel-wēn-kāsems mi n tōdga kāsem-dāmbā sōngre, b sēn get tu b sēn yāk b rāmb tu b sōngbā pa ta b yam yīnga. Manesem a woto yaa wa bāad sēn na n zāgs tubsg sēn tōe n sāoog-a, a sēn pa nong logtorā yīnga.

⁸ D sā n tēeg tu Biiblā wilgame t'a Zezi zāada 'āds a yopoe ne a rutgo,' na n sōng-d lame tu d kell n tall yam-sōngo. Bala, "ādsā" makda tīgingā

6. Wān to la pipi kiris-neb kēer tall yam-wēnga, la tōe n yaa bōe n wa ne rē?

7. Manesem būg la kiris-ned pa segd n talle?

8. Verse būs n tōe n sōng-d tu d sak tīgingā taoor lūtba?

D sā n tēeg t'a Zezi la tizingā
Zusoaba, d manesem yta wān
ne kāsem-dāmbā saglsā?

kāsem-dāmb nins sēn paam vuusem sōngā zaeebā, la b makda kāsem-dāmb a taabā me. A Zezi tōe n wilga "ādsā" sēn be a nugē wā sor tu b maan būmb ning fāa a sēn get tu segdame. (Wil. 1:16, 20) A sēn yaa tizingā Zusoabā, a mii būmb nins kāsem-dāmbā fāa sēn maandā. A "ninā yaa wa bug-witim." Rēnd b nin-yend sā n segd ne saglgo, yē n na n ges tu b bāng wakat ning b sēn segd n sagl-a, la a sēn segd ne saglg ninga. (Wil. 1:14) La nand t'a welg yellā, d segd n ket n sakda neb nins vuusem sōngā sēn yākā, bala a Poll yeela woto: "Bū y sak yāmb taoor dāmbā la y reeg bāmb goamā, tu bōe, bāmb gūuda yāmb suše, bāmb sēn na n wilg yelā

fāa Wēnnaam taoorā yīnga. Bū a yū woto tu b maan ne sū-noogo, la ka ne sū-sāoong sēn ka na n yū yāmb nafr ye."—Heb. 13:17.

⁹ Kāsem-dāmbā sā n wa sagl ned wall b reeg tūvmd a sēn da tar tizingā pugē, tōe n kūtame tu b bāng yam ning a sēn tarā. Makre, bi-būg sēn da yaa kāsem-sōngd n wa n yik n tāood ze-video rāmb sēn wilgd nen-kēglem. Buko, kāsem-dāmbā sagl-a lame t'a pa kelg ye. Woto kūtame tu b reeg a tūvmdā, bala, a ra pa le tūud noy nins b sēn tikd n yākd kāsem-sōngdbā ye. (Yūl 11:5; 1 Tūm. 3:8-10) Rē poore, a

9. a) Kiris-ned sā n kong tu b sagl-a, a manesem tōe n yū wāna? b) D sā n wa kong tu b sagl-do, d manesem segd n yū wāna?

sūnga yēgengo, n yetē tu b sēn maan yē wā pa segde, la a guls lēta n tool filiyallā n wūd kāsem-dāmbā. A wa n pud n tōgda tīgingā saam-biis kēer n dat tu b rūk a naoore. La ned sā n pa rat n sak n deeg a kongre, a sāamda zems-n-taar ning sēn be tīgingā pugē wā. Woto pa nafd ned baa a ye. D sā n wa kong tu b sagl-do, yūta sōma tu d tags d kongrā zug n duk yam, la d sak saglgā tao-tao.—*Karm-y Wiisg* 3:28, 29.

¹⁰ Zak 3:16-18 goamā tōe n sōnga tōnd tu d bāng yam-sōng ne yam-wēng n bake. Be, b yeta woto: “Sū-kiir ne no-koeem sēn be zīig ninga, zūngl ne tūum-wēns buud fāa bee beenē. Yam ning sēn yit yīngrā reng n yaa sōma, la a yaool n bee laaft la sū-bugsem, n sakd nana, la a pida ne nimbaān-zoeer la sōmblem biisi. A ka be kānegr ye, la a ka zāmbg ye. Neb nins sēn baood laaft wā buta turlem biis ne laaft.” Tōnd ned kam fāa sā n tar “yam ning sēn yit yīngrā,” d na n dūka Wēnnaam togs-n-taar tu d yel-manesmā yaa sōma. Woto na n kutame tu zems-n-taar kell n zīnd tīgingā pugē.

TALL-Y YAM-SÖNG TIGINGĀ PUGĒ

¹¹ D pa segd n yīm tu yaa a Zeova n yāk kāsem-dāmbā sēn na yūl tu b “rulg [a] tēedbā” ye. (Tuu. 20:28; 1 Pue. 5:2) Woto yīnga, d yaa kāsem-soab tu d pa kāsem-soab me, segdame tu d waoog neb nins Wēnnaam sēn yākā. D sā n tar yam-sōngo, baa d pa kāsem-

^{10. a)} Wān to la Zak 3:16-18 goamā tōe n sōng-d tu d bāng yam-sōng la yam-wēng n bake? b) D sā n tar “yam ning sēn yit yīngrā,” nafa bus la d paamda?

^{11. a)} D sā n tar yam-sōngo, bōe la d pa na n maane? b) Yam bug la d paamd a Davūd mak-sōngā pugē?

soab wall kāsem-sōngda, d pa na n yēgemd rē yīng ye. Rīm a Sayull sēn wa n tagsdē t'a Davūd tōe n wa reega a zīigā, ‘sū-kiir yōk-a lame, t'a sung a Davūd gūusgu.’ (1 Sām. 18:9) Rīmā wa n lebga wēnga, hal n wa rat n ku a Davūd menga. D ra rūk a Sayull togs-n-taare, n nong naam ye. D yu wa a Davūde. Baa a Sayull sēn nams-a wā, a kell n waoog-a lame, a sēn da mi tu yaa Wēnnaam n yāk-a t'a yaa rīmā. —*Karm-y 1 Sāmwell* 26:23.

¹² D sēn get yelā to-to wā sēn pa ye wā, tōe n wa yū sabab tu mo-yōs zīnd tīgingā pugē. Baa kāsem-dāmbā ne taab meng moor tōe n wa yōsgame. La Biiblā sagls tōe n sōng-d-la rē wēengē. Wala makre, a sagend-d lame tu ‘d waoogd taaba,’ la tu d ‘ra tags tu d tara yam wūsg ye.’ (Rom 12:10, 16) Woto wilgdame tu yell ning taoore, wall tu d rat tu d taabā sak n deeg tu tōnd sēn yetā la sudā, segdame tu d tēeg tu bāmb me tōe n tara būum. D sā n kelgd d taabā neer la d sakd b sēn yetā, na n sōngame tu tīgingā neb ket n zemsd taaba.—Fil. 4:5, MN.

¹³ La rat n yeelame tu d sā n yā yell ning tīgingā pugē n tagsdē tu yaa kēgre, d pa tar sor n na n gom bu? Ayo. Pipi kiris-nebā wakate, no-koeemd n da wa n zīnd saam-biisā sūka. Woto kutame tu b ges t'a “Poll ne a Barnabas la bāmb neb kēer kēng Zerizalem tūm-tūmdbā ne kāsem-dāmbā nengē n tu ges yell kāng yelle.” (Tuu. 15:2) Yaa vēeneg tu nin-kāensā sēn zīnd n na n welg yellā, b ned kam fāa wilga a

^{12.} Bōe la d tōe n maan tu zems-n-taar kell n zīnd tīgingā pugē?

^{13.} D sa n wa yā yell n togs kāsem-dāmbā, d manesem segd n yū wāna, la kiba-bug n tōe n sōng-do?

sēn tagsde. La b sēn kelg taab n tik Gulsg Sōamyā zug n yā yellā tuumā, no-koeemā saame. Rē poore, b gulsə leta n tool tigimsā n wilg sard ning b sēn dukā. Kibarā wilgame tu saam-biisā “sūy yuu noogo, bāmb sēn paam belsgā yīnga,” la tu b “paama pāng tēeb pugē.” (Tuv. 15:31; 16:4, 5) Woto me, d sā n wa yā yell d sēn get tu yaa kegr n togs kāsem-dāmbā, segdame tu d kūs sūd tu b na n tagsa d gomdā zug sōma.

YAM-SÖNG WATA NE ZEMS-N-TAARE

14 Tōnd ne taab svkā, d paamda segb wusg n tōe n wilg tu d tara yam-sōngo. D ned kam fāa sā n sakd n kōt a taabā sugr tao-tao, sōngda wusgo. Wēnnaam Gomdā yeta woto: “Bū y maan sū-mar ne taab la y kō taab sugri, ned sā n tar yell ne a to, a wa [a Zeova, MN] sēn kō yāmb sugrā, bū yāmb me kō taab sugr woto.” (Kol. 3:13) B sēn yeel tu “ned sā n tar yell ne a to” wā, rat n yeelame tu wakat ninga, d to tōe n maana būmb tu d sūur yiki. La d pa tog n yikd d sūur tao-tao d taabā kong-bōoneg yīng ye. Sā n pa rē, tōe n wa yuu sabab tu laafū ning sēn be tīgingā neb svkā sāame. D rukd a Zeova togs-n-taar n kōt d tēed-n-taasā sugri, n ket n tuumā Wēnnaam tuumā ne taaba.

15 Sugrā weengē, d tōe n dukā yam a Zoob kibarā pugē. A zo-rāmb a tābabā sēn da wa tu b na n bels-a wā wēneg n gom-a lame n sāam a sūuri. La ne rē fāa, a Zoob kō-b-la sugri. Bōe n

14. Tōnd ne taab svkā, wān to la d tōe n wilg tu d tara yam-sōngo?

15. a) Sugrā weengē, yam bug la d tōe n duk a Zoob kibarā pugē? b) Wān to la pūusgā tōe n sōng-d tu tall yam-sōngo?

sōng-a t'a tōog n kō sugri? A ‘pūusa a zo-rāmbā yīngā.’ (Zoob 16:2; 42:10) Sūd me, d sā n pūus d to yīnga, tōe n kūtame tu d tags a zug-sōmā wā yelle. D sā n pūusd d tēed-n-taasā fāa yīnga, na n sōng-d lame tu d nong-b wa a Zezi sēn nong-dā. (Zā 13:34, 35) Sēn paase, d segd n pūusda Wēnnaam n kot a vuusem sōngā. (Luk 11:13) Wēnnaam vuusem sōngā na n sōng-d lame tu d paam zug-sōma nins kiris-ned hakük sēn segd n tallā.—*Karm-y Galat dāmb 5:22, 23.*

YĀMB YAM-SÖNGĀ NAFDA TIGINGĀ NEB FĀA

16 Ned kam fāa sā n modgd n dat tu yam-sōng kell n zīndi, nafda tīgingā neb gilli. Tōe tu sōs-kāngā sōng-y lame tu y bāng tu y segd n manega yam ning y sēn tarā n tōog n kengd y taabā raoodo. Sā n yaa rē, bu y bas tu Wēnnaam Gomdā wilg-y zīis nins sēn dat manegrā. (Heb. 4:12) A Poll sēn da tūll n kō tīgingā neb mak-sōngā yeela woto: “Mam ka mi mam sēn kong ne būmb ning ye, la yāoā ka kōt maam buum ye. Yaa Zusoabā n buud mam buudo.”—1 Kor. 4:4.

17 Tōnd ned kam fāa tōe n sōngame tu yam-sōng kell n zīnd tīgingā pugē. Rē baoodame tu d tall yam ning sēn yit yīngrā. D pa na n dat tu wakat fāa bu yaa tōnd sēn yeel n be, wall n getē tu tōnd n tōe n tuum sōma n yūg d taabā ye. Sēn paase, d sā n sakd n kōt d taabā sugr la d tagsd b zug-sōma wā yelle, zems-n-taar na n zīnda d suka. (Fil. 4:8) D sā n maand woto, d tōe n kūsa sūd t'a Zeova ne a Zezi sūur na n yuu noog ne yam ning d sēn tarā.—File. 25, MN.

16, 17. Yam bug la yāmb dat n talle?

SAK-Y WĒNNAAAM, N PAAM N DU A PULEMSĀ NAFA

*“Būmb ka be sēn yūd
[Wēnnaam] ye. Woto,
bāmb wēena ne b
menga.”*—HEB. 6:13.

BAO-Y SOGS-KĀENSĀ LEOORE:

Bōe yīng tū d kūs sūd tū
Wēnnaam raabā na n pidsame?

A Ādem ne a Hawa
beegrā poore, bōe la Wēnnaam
pūlm-yā?

Wān to la būmb nins Wēnnaam
sēn pūlem a Abrahaamā nafd
tōndo?

A ZEOVA yaa “Wēnnaam sēn so sūda.” (Yūl 31:6) Ādem-biisā sēn pa zems zāngā yīnga, pa wakat fāa la ninsaal tōe n teeg a to ye. La ‘Wēnnaam ka tōe n yag ziri ye.’ (Heb. 6:18; *karm-y Sōdb* 23:19.) A sā n pūlem būmb ninsaalbā neer yīnga, a pidsdame. Wala makre, a naana tēng zug būmbā fāa rasem a yoob pugē. Būmb ning a sēn yeel daar fāa sūngrē t’ā na n maaname wā sūd “yū woto.” Rasem a yoob-n-soabā baasgē, “Wēnnaam yāa būmb nins fāa bāmb sēn naanā, la gese, a yaa sōma wusgo.”—Sūng. 1:6, 7, 30, 31.

² A Zeova sēn wa n ges būmb nins a sēn naanā fāa n mik tū yaa sōma wā, wilgame tū rasem a yopoe soabā sūngame. Ra-kāng la Wēnnaam vūvsg daaraā. Pa raar sūd-sūd ye. Yaa wakat a sēn vūvsg n pa le naan būmb tēngā zug ye. (Sūng. 2:2) Wēnnaam vūvsg daaraā ket n nan pa sa ye. (Heb. 4: 9, 10) La Biiblā pa wilg a sēn sūng wakat ningā taku ye. Yū a sēn naan a Adem pag a Hawa wā poore, rat n yeel tū sēn na maan vūvum 6 000. Yaa Kiristā naam sēn na n kaoos vūvum tusrā sasa la Wēnnaam na n pids a raabā. A na n kutame tū tēngā lebg arzān tū ninsaalb sēn zems zāng vūmd a zug wakat sēn kōn sa. (Sūng. 1:27, 28; Wil. 20:6) Y tōe n kusa sūd tū y na n paam n vūmda arzānā pugē. Bala, “Wēnnaam ningā rasem a yopoe wā raar barka, n welg-a ne dasem a taabā.” Woto wilgdame tū baa sēn wa n yaa a soaba, ka la vūvsg raarā saabo, Wēnnaam na n pidsa a raabā.—Sūng. 2:3.

1. Bōe n kut t’ā Zeova pūlemsā yaa toor ne ninsaalbā rēnda?
2. Wēnnaam vūvsg raarā yaa bōe, la bōe yīng t’ā welg-a toore?

3 La Wēnnaam vūvsg raarā sungr poore, yel-beed n maane. Malek sēn da be ne Wēnnaam saasē n kūs-a n lebg a Sūtāana. A tulgame tu malegsā la ninsaalbā bas Wēnnaam waoogr n waoog yē. Yē n sungr ziri yagbo, n belg a Hawa t'a kūs a Zeova. (1 Tum. 2:14) A Hawa me tōogame t'a sūdā kūs Wēnnaam. (Sung. 3:1-6) Yel-beed a woto ra zū n zīnd ye. La baa a Sūtāan sēn yeel t'a Zeova pa togs sūdā, a Zeova pa ges t'a segd n wēename n wilg tu raab ning a sēn tar ne tēngā na n pidsame ye. A togsa gomd b sēn da na n wa wum a vōore, n wilg a sēn na n welg yellā to-to. A yeelame t'a na n ninga "beem" a Sūtāan ne pagā suka, la a Sūtāan yageng ne pagā yageng suka, la tu pagā yageng na n pogla a Sūtāan "zugu," t'a Sūtāan pogla a "nakāsenkāare."—Sung. 3:15; Wil. 12:9.

WĒENEG WILGDATE TU GOMD YAA SUDA

4 Hal n tāag wakat kānga, ra pa tulae tu ned wēen sēn na yul tu b tē t'a gomd yaa sūd ye. Wēeneg ra pa tulae, bala rē tu ninsaalbā zemsa zāng la b nong Wēnnaam n dūkd a togs-n-taare. B fāa ra togsda sūda, tu b ned kam fāa ra tōe n bas a Yam ne a to. La d yaab a Ādem ne a Hawa sēn beeg n lebg neb sēn pa zems zāngā teka, yēlā toeemame. Ziri yagb wa n lebga būmb sēn wae, tu wakat ninga, f sā n dat tu b tē f gomd bu f segd n wēene.

5 A Abrahaam da mi n wēename n wilg t'a gomd yaa sūda, wall a kūt tu ned wēene. Biiblā goma rē yell naoor

3. a) Wēnnaam vūvsg daaraā sungr poore, bōe n maane? b) Wān to la a Zeova wilg a sēn na n welg yellā to-to?

4, 5. Bōe la a Abrahaam da mi n maane?

a tāabo. (Sung. 21:22-24; 24:2-4, 9) Ad makre: A Abrahaam sēn da wa n tū zab ne Elam rīmā ne rīm-dāmb a taab n tōog-b n lebg n watē wā, Salem ne Sodom rīm-dāmbā yi n seg-a lame. A Melkisedek sēn yaa Salem rīmā ra yaa "Wēnnaam sēn-ka-to maan-kvud" me. A ninga a Abrahaam barka, la a pēg Wēnnaam a sēn sōng-a t'a tōog a bēebā. (Sung. 14:17-20) Rē poore, Sodom rīmā tulgame n na n kō a Abrahaam kūun a sēn fāag a nin-buiidā b bēebā nugē wā. La a Abrahaam wēename n yeel woto: "Mam zēka m nug Zusoabā sēn yaa Wēnnaam sēn-ka-to n yaa yīngr la dūniyā naandā taoor tu mam ka na n tall yāmb būmb baa ft ye. Mam ka na n dūk yāmb būmb baa bilf ye, tu yāmb da wa yeel tu yaa yāmb n kūt tu maam a Abram paam arzēk ye."—Sung. 14:21-23.

A ZEOVA SĒN PULEM A ABRAHAAM BŪMB NINGĀ

6 Wēnnaam a Zeova sā n pulem ninsaalbā sēn pa zems zāngā būmbu, a mi n wēename, sēn na yul tu b bas b Yam tu na n pidsame. Wala makre, Ezekuell 17:16 yeelame tu "Zusoab a Wēnnaam wēena ne b menga." Biiblā pugē, sēn yūd naoor 40 la b gom a Zeova sēn wēen yelle. Nebā wūvsg sēn mi yaa Wēnnaam sēn pulem a Abrahaam būmb ning n wēenā. A Zeova maana kaool toor-toor ne a Abrahaam. Kaool kāens kūtame t'a Abrahaam bāng tu yageng ning a Zeova sēn pulmā na n yī yē yagensā suka, la tu na n tūu ne a biig a Izaak. (Sung. 12:1-3, 7; 13:14-17; 15:5, 18; 21:12) A

6. a) Mak-sōng būg la a Abrahaam kō-do?
b) Wān to la būmb ning a Abrahaam sēn maanā na n naf tōndo?

Zeova wa n maka a Abrahaam tēebā, n yeel t'a rūk a bi-nongrā n maan maoong n kō yē. A Abrahaam sakame. La a sēn wa n dat n kū a Izaakā, Wēnnaam tūma malék t'a yeel-a t'a ra kū-a ye. Rē poore, Wēnnaam yeel-a-la woto: "Mam wēenda ne m meng tu fo sēn maan woto n ka mong maam f biigā sēn yaa f bi-yendā, mam na n ninga f zug bark wusgo. La mam na n paasa f yagensā tu b yū wusg wa āds sēn be saasē, la wa bīsr sēn be ko-kāsengā noore. La fo yagensā na n tōoga b bēebā tēnse. La yaa fo yagensā yīng la dūniyā buud fāa na n paam barka, fo sēn sak mam noorā yīnga."—Sung. 22:1-3, 9-12, 15-18.

7 Bōe yīng tu Wēnnaam wēen t'a sēn pulem a Abrahaamā na n pidsame? Yaa sēn na yul tu wa keng yagengā yagen-taasā tēebo, rat n yeel tu neb nins sēn da na n wa naag Kiristā n dū naamā. (*Karm-y Hebre dāmb 6:13-18; Gal. 3:29*) Tūm-tumd a Poll yeela woto: "[A Zeova] wēena ne būmb a yiib sēn ka tekd ye, [a pulengā ne a wēnenegā]. La Wēnnaam sēn ka tōe n yag ziri ne bōnkāensā, . . . tōnd tara raood n tōe n gād tēeb ning b sēn kō tōndā kān-kāe."

8 Pa kiris-neb nins sēn paam vuūsem sōngā zaeebā bal n dūt Wēnnaam sēn pulem a Abrahaam būmb ningā nafa ye. A Zeova wēename tu yaa a Abrahaam "yagensā yīng la dūniyā buud fāa na n paam barka." (Sung. 22:18) Kiristā sēn boond-b rāmb t'a "piis a taabā" sēn na n wa paam vuūm sēn kōn sa tēngā sēn na n lebg arzānā zugā naaga nin-kāense. (Zā 10:16) Y tēebā yaa wa tu vuūmd saasē tu yaa

7, 8. a) Bōe yīng tu Wēnnaam wēen t'a sēn pulem a Abrahaamā na n pidsame? b) Wān to la "piis a taabā" na n dū Wēnnaam sēn pulem a Abrahaam būmb ningā nafa?

Ka la bilfu, a Abrahaam na n yāame t'a Zeova pulemsā pidsame

tēngā zug me, bu y mao n 'gād-a kān-kāe.'—*Karm-y Hebre dāmb 6:11, 12.*

WĒNNAAM PULEMS A TAABA

9 Yuūm kobs a Abrahaam kūumā poore, a Zeova le wēename t'a na n pidsa a sēn pūlm-a būmb ninsā. Yū a sēn wa n tūm a Moiiz t'a tu gom ne a Abrahaam yagensā sēn da lebg yembs Eziptā. (Yik. 6:6-8) Wēnnaam wa n goma rē yell n yeel woto: 'Wakat ning mam sēn da yāk Israyell nebā, mam wēena ne a Zakoob yagensā n vēneg m meng ne bāmb Ezipt. Mam wēena

9. A Abrahaam yagensā sēn wa n be yembd Eziptā, Wēnnaam wēename tu bōe?

ne bāmb n yeel tu m yaa b Zusoab a Wēnnaam. Baraare, mam wēena ne bāmb n yeel tu m na n yiisa bāmb Ezipt n tall bāmb n kēng tēng ning mam sēn yāk b yīngā pugē. Yaa tēng sēn tar bīsim ne suud wusgo, n yaa neer n yūd tēnsā fāa.'—Eze. 20:5, 6.

10 A Zeova sēn yiis Israyell nebā Eziptā poore, a pulm-b-la woto: "Yāmb sā n sak mam koeeġā la y sak mam kāabgā, yāmb na n lebga mam neb buudā fāa svka. Tu bōe, dūniyā fāa yaa maam n so. La yāmb buudā na n yū maan-kvudba, la neb sēn welg mam yīnga." (Yik. 19:5, 6) Ad pulen-kāngā yaa bōn-kāsenga! B sā n da kell n sak Wēnnaam, b na n wa paamame t'a yāk b kēer tu b yū rīm-dāmb la maan-kvudba, tu b yū sabab tu ādem-biisā fāa paam barka. Kaoosg zugē, a Zeova bilga a sēn maan būmb ning n kō Israyell buudā n yeel woto: 'Mam wēename tu m na n nonga foom wakat fāa.'—Eze. 16:8.

11 Wakat kānga, a Zeova pa modg Israyell nebā tu b pulem tu b na n sak-a lame ye. A pa modg-b me tu b sak n lebg a nin-buiid ye. Bāmb n yāk yam n yeel tu "būmb nins fāa Zusoabā sēn yeelā, [b] na n maaname." (Yik. 19:8) B sēn leok woto wā yū tu rab-tātē, Wēnnaam a Zeova wilg-b-la a sēn dat tu b maan būmb ningā. A kō-b-la tōod piigā, la a kut t'a Moiiz togs-b tōod a taab me. Tō-kāens bee Yikr 20:22 n tu ta sak 23:33 wā. Nin-buiidā manesem yū wāna? Kibarā yeta woto: "Nebā leoka ne koeeġ a yembr n yeele: 'Tōnd

na n maana būmb ning fāa Zusoabā sēn yeelā.'" (Yik. 24:3) Rē poore, a Moiiz gūlsa tōodā "kāabgā sebr" pugē, n zēk a koeeġ n karem tu nebā fāa le kelge. B sēn kelgā, b yeela naoor a tāab-n-soab woto: "Tōnd na n sakame n maan būmb ning fāa Zusoabā sēn yeelā."—Yik. 24:4, 7, 8.

12 Sēn pa yā n kaoose, a Zeova sunga a sēn pulem būmb ningā pidsgu. A wilgame tu b ti fu-roogo, la a yāk maankuodb sēn na n tōmd be n sōngd nin-buiidā sēn pa zems zāngā tu b ta a Yam. La Israyell nebā yīma kaoolā tao-tao, n "beeg Israyell Sōng-soabā." (Yul 78:41) Wēnnaam sēn wa n yeel a Moiiz t'a ru Sinayi tāngā t'a kō-a noy a taabā, nin-buiidā wa n getame t'a kaoosda waoongo, tu b tēebā komse. B tagsame t'a Moiiz zoeeme n bas-ba. Woto yīnga, b maana sānem nagbila, n yeel nin-buiidā woto: "Israyell neba, ad yāmb wēnnaam sēn yiis yāmb Ezipt tēngā." (Yik. 32:1, 4) Rē poore, b maana kibs n yeel tu yaa "kibs Zusoabā waoogr yīnga." B wōgemda bōn-naandgā taoore, la b ku maand n kō-a. A Zeova sēn yā rē wā, a yeela a Moiiz woto: "Bāmb basa sor ning mam sēn wilg bāmbā tao-tao." (Yik. 32:5, 6, 8) Būko, sēn sungr ne rē, Israyell nebā pulma naoor wusg tu b na n saka Wēnnaam, la b wat n baas n kūs-a lame.—Sōd. 30:3.

BŪMB A YIIB WĒNNAAAM SĒN PULEM N PAASE

13 Rīm a Davuud naamā wakate, a Zeova pulma būmb a yiib sēn na n

12. A Zeova sēn maan kaool ne Israyell nebā poore, bōe la a maan-yā, la Israyell nebā yē manesem yū wāna?

13. Bōe la Wēnnaam pulem rīm a Davuude, la bōe n kut tu d miē tu rē gomda yagengā yelle?

naf sakdbā fāa. Pipi, a pulma a Davūd t'a naamā geer na n kaoosa wakat fāa. (Yūl 89:36, 37; 132:11, 12) Woto wilgame tu b na n boola yagengā t'a "Davūd Biiga." (Mat. 1:1; 21:9) A Davūd sika a meng n bool yagen-kāng t'a "Zusoaba," bala, Kiristā naam na n yūga yē.—Mat. 22:42-44.

14 Yiib-n-soaba, a Zeova vēenega a Davūd t'a togs tu yagengā pa na n yū rīm bal ye, a na n yū maan-kvūdb kāsem me. La Israyelle, rīm da pa tōe n yū maan-kvūda, la maan-kvūd me ra pa tōe n yū rīm ye. B ra yākda maan-kvūdbā Levi buudā neb suka, tu rīm-dāmbā yaa Zida buudā neba. La a Davūd goma rīm ning sēn watā yell n yeel woto: "Zusoabā koεeg mam Soaalā yīnga: 'Zīnd mam dītg hal tu m kūt tu f tab f bēebā.' Zusoabā wēena wēenego, la b ka na n tek yam ye, bāmb yeelame: 'Yāmb yaa maan-kvūd wakat sēn ka seta, wa a Melkisedek.'" (Yūl 110:1, 4) Wa a Davūd sēn pīnd n togsā, rūndā-rūndā, yagengā sēn yaa a Zezi Kiristā rūta naam saasē. A yaa maan-kvūdb kāsem ādem-biisā fāa yīnga, n sōngd ned ning fāa sēn tek yam n kos sugr t'a paam n ta Wēnnaam yam.—*Karm-y Hebre dāmb 7:21, 25, 26.*

ISRAYELL SĒN YAA WĒNNAAM DĒNDĀ

15 Israyell nin-buiidā sēn pa sak n deeg t'a Zezi Kirist la Mesi wā, Wēnnaam wa n tōdgame tu b kōn le yū a nin-buiidu, la tu b kōn yū rīm-dāmb la maan-kvūdb buud ye.

14. Bōe la a Zeova pulem yagengā, la wān to la rē nafd tōndo?

15, 16. a) Israyell-dāmb a yiib yell la b gomd Biiblā pugē. Yaa buse, la būg n tat Wēnnaam yam rūndā-rūndā? b) No-bug la a Zezi kō a karen-biisā wēenegā wēengē?

A Zezi yeel-b-la woto: "B na n deega Wēnnaam soolmā yāmb nengē n kō buud ning sēn na n maan tūvum sēn zemse." (Mat. 21:43) B sunga bu-paal-kāng nebā yākr yūvmd 33 Pāntekotā sasa. Yū wakat ning Wēnnaam sēn kō a vuusem sōngā a Zezi karen-biis 120 sēn da tigim taab Zerizalemmā. B wa n boonda bu-kāng tu "Israyell sēn yaa Wēnnaam dēnda." Sēn pa yā n kaoose, a nebā sōor wa n lebga tusa, n yit buud toey-toeya.—Gal. 6:16.

A Zeova pulemsā fāa pidsdame

16 Israyell sēn yaa Wēnnaam dēndā pa wōnd pīnd wēndē Israyellā ye. Bala, a nebā sakda Wēnnaam, n womd bi-sōma. B tūuda noor a Zezi sēn kō-b wēenegā wēengē. A Zezi wakatē wā, nebā ra wae n yagda ziri la b wēendē, wall b wēend yel-yaals poorē. (Mat. 23:16-22) La a Zezi yeela a karen-biisā tu b "ra wēen lae-lae," n paas woto: 'Bu yāmb n-ye yū n-ye, tu y ayo yū ayo. Sā n yūd a woto, sēn paasā yita wēng soabā nengē.'—Mat. 5:34, 37, Kāab-paalgā Koe-noogo.

17 Rē yīnga woto rat n yeelame tu d pa tol n tōe n wēen bū? La a Zezi sēn yeel tu tōnd n-ye yū n-ye wā vōor yaa bōe? Sōsg ning sēn pugdā na n leoka sogs-kāensā. Bū d bugs Biiblā sēn yet būmb ning rē zugā tu na n sōng-d lame tu d ket n sakd a Zeova. D sā n maan woto, d na n paama bark wakat fāa yīng wa a sēn pulmā.

17. Sogs-bus la sōsg ning sēn pugdā na n leoke?

*"B̄i yāmb n-ye yi n-ye,
ti y ayo yi ayo."*

—MAT. 5:37, KĀAB-PAALGĀ
KOE-NOOGO.

BAO-Y SOGS-KAENSĀ LEOORE

Bōe la a Zezi yeel wēenegā
wēengē?

Bōe yīng t'a Zezi yaa mak-sōng
pōlemsā pidsg wēengē?

Yel-bus pusē la d segd n kūt
tu d n-ye yi n-ye?

BU YĀMB N-YE YU N-YE

KIRIS-NEB hakukā pa wae n wēendē, bala, b tūuda a Zezi sēn sagl-b tu b 'n-ye yi n-ye' wā. A gomdā rat n yeelame tu ned sā n pōlem t'a na n maana būmbu, a segd n maaname. La a Zezi reng n yeela woto: "Ra wēen baa bilf ye." A sēn yeel rē wā yaa tu neb wōsg ra minim n wēendame, n yaool n miē tu b pa na n maan b sēn yetā ye. Ned sā n pōlem t'a na n maana būmb n yaool n pa maane, wilgda bōe? Wilgdamē tu d pa tōe n teeg-a, la t'a maanda 'wēng soabā' raabo.—*Karm-y Matie 5:33-38.*

2 A Zezi gomdā rat n yeelame tu d pa tol n tōe n wēen bū? Ayo. Wa sōsg ning sēn loogā sēn wilgā, Wēnnaam a Zeova n paas nin-turg a Abrahaam wēena yel kēer poorē. Sēn paase, tōog ning Wēnnaam sēn kō Israyell nebā pugē, a wilgame tu sēn na yul n welg yel kēere, yaa tulae tu b wēene. (Yik. 22:9, 10; Sōd. 5:21, 22) Dēnd kiris-ned sā n wa segd n gom bu-kaoodb taoore, a tōe n wēename t'a na n togsa suda. Baa sā n pa wae, tōe n wa yū tulae me ne kiris-ned t'a wēen t'a na n togsa suda, wall t'a na n maana būmbu. Zūlf-rāmbā bu-kaoodb taoore, maankuudbā kāsem sēn yeel a Zezi t'a zoe Wēnnaam n togs sūdā, a pa tōdg t'a pa na n wēen ye. A togsa sūda. (Mat. 26:63, 64) Ra pa tulae ne a Zezi t'a wēen ye. La sēn na yul t'a kelgdbā tē koeeğā, a ra wae n yetā woto: "Mam yeta yāmb sūd-sūda." (Zā 1:51; 13:16, 20, 21, 38) Sōs-kāngā na n sōnga tōnd tu d bāng a Zezi, a Poll la neb a taab sēn kūt

1. Bōe la a Zezi yeel wēenegā wēengē, la bōe yīnga?
2. Bōe yīng tu pa wakat fāa la wēeneg yaa wēngā?

tū b n-ye yū n-ye to-to, la rē sēn wilgd tōnd būmb ninga.

A ZEZI KŌ-D-LA MAK-SÖNG SĒN KA TO

3 "Gese, Wēnnaam, mam waame n na n maan yāmb daabo." (Heb. 10:7) Yaa a Zezi n yeel woto, n pulem Wēnnaam t'a na n maana būmb ning fāa b sēn pīnd n togs yagengā zugā, hal n sak t'a Sūtāan 'pogl a na-kāsenkāarā.' (Sūng. 3:15) Ned zū n pulem t'a na n maana būmb sēn yaa toog woto ye. A Zeova pa bao t'a Zezi wēen t'a na n maana a sēn yeelā ye. A koeegā yii saasē n wilg t'a kūsa a Biigā sūda.—Luk 3:21, 22.

4 A Zezi ra kūtdame t'a n-ye fāa yūt n-ye. A pa bas tu baa fuū tiis-a tūvumd ning a Ba wā sēn kō-a wā pugē ye. A moona Rīungā koe-noogo, la a sōng neb nins Wēnnaam sēn bool tu b wa a nengē wā tu b lebg a karen-biisi. (Zā 6:44) Biblā wilgame t'a Zezi sūd maana Wēnnaam daabā. A yeta woto: "Wēnnaam kāabg fāa yaa n-ye Kirist maasem yīnga." (2 Kor. 1:20) Sūd me, a Zezi pidsa būmb ning a sēn pulem a Ba wā kēpu n kō tōnd mak-sōng sēn ka to. Masā, bu d gom ned a to sēn dūk a Zezi togs-n-taar yelle.

A POLL KLTAME T'A N-YE YU N-YE

5 "Zusoaba, m maan bōe?" (Tūv. 22:10) Yaa woto la a Soll b sēn wa n boondē t'a Pollā leok Zusoab a Zezi. Yuū wakat ning a Zezi sēn vēeneg a meng ne-a n yeel-a t'a bas a karen-biisā namsgā. Rē poore, a Soll teka

3. Bōe la a Zezi pulem Wēnnaam, la wān to la a leok-yā?

4. Bōe la a Zezi maan sēn na yul t'a n-ye fāa yū n-ye?

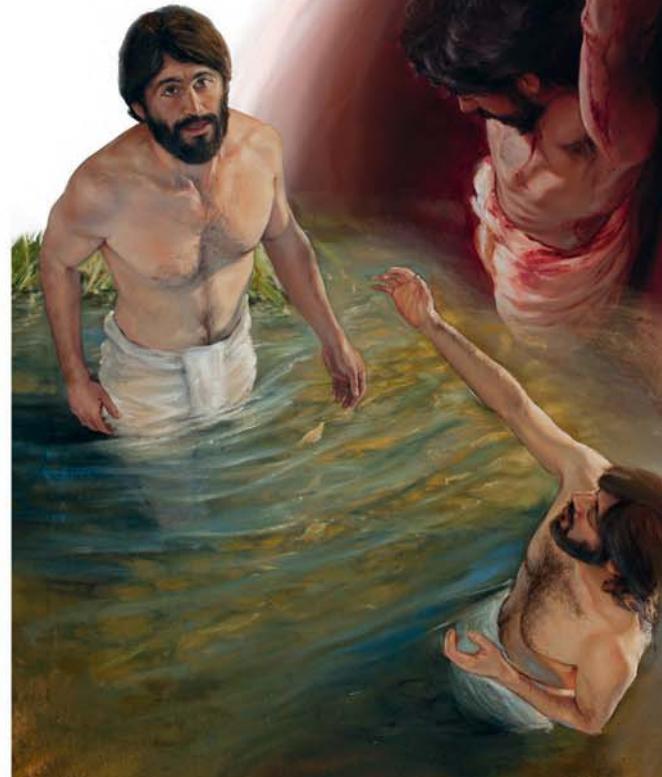
5. Mak-sōng bug la tūm-tūmd a Poll kō-do?

yam n kos sugri, n deeg lisgu, la a sak n na n tu moon bu-zēmsā a Zezi koe-noogā. Rē teka, a kell n boola a Zezi t'a "Zusoaba," la a sak-a. (Tūv. 22: 6-16; 2 Kor. 4:5; 2 Tūm. 4:8) A Poll da pa wa neb nins a Zezi sēn ning taalā ye. A yeela nin-kāens woto: "Yaa bōe tu yāmb boond maam tu Zusoaba, Zusoaba, n yaool n ka maand būmb nins mam sēn togsdā?" (Luk 6:46) A Zezi ratame tu ned ning fāa sēn boond-a t'a Zusoab rūk tūm-tūmd a Poll naoor n sak-a.

6 A Poll moona Rīungā koeegā ne

6, 7. a) Bōe yīng t'a Poll toeem wakat ning a sēn da na n tu kaag Korēnt tīgingā, la bōe yīng t'a wūtbā ra pa tar buūm? b) Manesem bug la d segd n tall ne d taoor lūutbā?

A Zezi lisgā n tāag a kūum, a pidsa būmb ning a sēn pulem a Ba wā

yēesem Azimineer la Erop soolmē wā n lugl tigims wusgo, la a ra kēnd n kaagd-ba. Wakat ninga, yū tulae t'a wēen n wilg t'a sēn guls būmb ningā yaa sūda. (Gal. 1:20) Korēnt tizingā neb keēr sēn wa n yeel tu b pa tōe n teeg a Pollā, a guls-b lame n yeel woto: "A wa Wēnnaam sēn yaa sūd soabā, goam ning tōnd sēn togs yāmbā ka yu n-ye n yaool n yaa ayo ye." (2 Kor. 1:18) A Poll sēn wa n gulsd-bā t'a ra bee Efēeze, n dat n kēng Masedoan. La a yaool n da yeela Korēnt tizingā neb tu bāmb la a na n deng n kaage. (2 Kor. 1:15, 16) A Poll toeema wakat ning a sēn da na n tu kaag Korēnt tizingā, wa rūndā-rūndā tigims sul yel-gētbā me sēn mi n maanā. Woto pa buum-yaals yīng ye. Yaa sēn mi n yaa tulae. A Poll me sēn viig a Korēnt kēndā yaa tizingā neer yīnga.

7 A sēn wa n be Efēezā, a wūmame tu no-koeem n be Korēnt tizingā pugē, la tu b nin-yend n yood tu b sīnd n getē. (1 Kor. 1:11; 5:1) Sēn na yūl n welg yel-kāense, a Poll guls-b-la a pipi lētrā n kō-b saglse. Rē n so t'a pa yi Efēez n kēng Korēntā. A kō-b-la weer sēn na yūl tu b reng n tū a saglsā, t'a sā n wa na n kaag-b bū b paam sū-noog n yūge. A Poll lētr a yīib-n-soabā pugē, a wilg-b lame tu sūd yaa rē yīng la a sēn pa reng b kāagrā, n yeel woto: "Wēnnaam yaa mam kaset soaba, tu mam sēn ka le wa Korēntā, yaa yāmb sōngr yīnga." (2 Kor. 1:23) D pa segd n yū wa a Poll wūtbā ye. D waoogd d taoor lūtbā ne d sūy fāa. Bū d rūk a togs-n-taare, wa yē me sēn dūk Kiristā togs-n-taarā.—1 Kor. 11:1; Heb. 13:7.

NEB A TAAB SĒN KŌ MAK-SÔNGO

⁸ A Rebeka "*leokame t'a na n tūume.*" (Sūng. 24:58) Yū a ma wā ne a kēemā sēn wa n sok-a a sā n na n sak n lebga a Abrahaam biig a Izaak pagā la a leok woto. A sak n na n basa a roagdbā n tū sāan n kēng kilo 800 zīigē. (Sūng. 24:50-58) A Rebeka kūtame t'a n-ye yū n-ye, bala, a lebga a Izaak paga, n sak n vūmd fu-rot pusē kāabg tēngā pugē. A yū pag sēn tū Wēnnaam, t'a ning-a bark a sēn sak n maan būmb ning a sēn yeelā. A yū a Zezi Kirist sēn yaa yageng ning b sēn pulmā yaab-poaka.—Heb. 11:9, 13.

⁹ "*Ayo, tōnd na n tūu foom n kuil f nebē wā.*" (Rut 1:10) Yaa woto la a Rut ne a Orpa sēn yaa Moaab soolmā nebā yeel a Naomi sēn yaa b sūdbā ma wā. Yū a Naomi sūdā ne a kom-dibli a yībā sēn wa n maan kaalem t'a yik Moaab n lebd Betlehēmmā. A Naomi sēn sagl-b tu b lebg n kulā, a Orpa sakame n lebge. La a Rut yē kūtame t'a ayo yū ayo. (*Karm-y Rut 1:16, 17.*) A kell n paa ne a Naomi, baa a sēn da mi tu rē na n kūtame t'a bas a roagdbā la Moaab wēnnaam-dāmbā. A kell n tū a Zeova a yōor teka, t'a ning-a barka. A Rut naaga pagb a nu nins a Matue sēn sōdg Kiristā yaab-rāmbā sūkā.—Mat. 1:1, 3, 5, 6, 16.

¹⁰ "*Ad maam, bū y tūm maam.*" (Ezai 6:8) Nand t'a Ezai yeel woto, a yāa bōn-makre. A yā a Zeova sēn zao a geerā zugu. Bōn-makrā pugē, a Ezai wūma a Zeova sēn yeel woto: "Mam

8. Mak-sōng būg la a Rebeka kō tōndo?

9. Wān to la a Rut kūt t'a ayo yū ayo?

10. Bōe yīng tu d tōe n yeel t'a Ezai kō-d-la mak-sōngo?

Yāmb pidsda y puleng ning yōod sēn yuū būmba fāa wā bu?

na n tūma ānda? Ānda n na n kēng n kō-do?" A Zeova ra rata ned n na n tūm t'a tu taas a nin-buiidā sēn yaa tōtbā koeeega. A Ezai kūtame t'a n-ye yuū n-ye, bala, a yuū Wēnnaam no-rees yvum 46 tōre. A wilga nin-buiidā tu Wēnnaam na n subg-b lame, la tu rē poore, a na n kūtame tu b lebs n tū-a wa a sēn datā.

11 Bōe yīng t'a Zeova kūt tu b guls neb nins yell d sēn goma kibay a Gomdā pugē? La bōe yīng tu d segd n mao tu d n-ye yuū n-ye? Bioblā wilga vēeneg tu "zāmb dāmbā" subgr na n yuū kūum. (Rom 1:31, 32) Ezipt rīm a Faraō, Zida rīm a Sedesias ne a Ananias la a Safūra bee neb nins sēn pa kūt tu b n-ye yuū n-ye wā sūka. B fāa baasg yuū wēnga. B baa a ye pa

11. a) Bōe yīng tu d segd n mao tu d n-ye yuū n-ye? b) Ānd dāmb n pa kūt tu b n-ye yuū n-ye?

kō mak-sōng ye.—Yik. 9:27, 28, 34, 35; Eze. 17:13-15, 19, 20; Tūv. 5:1-10.

12 D sēn vu "yaoolem wakatā" yīnga, neb wuṣg yaa "zāmb dāmba," n 'wēnd b sakda Wēnnaam, la b yaool n kūsda bāmb pāngā.' (2 Tūm. 3:1-5) D segd n maana d sēn tōe fāa n gil neb a woto tūud-n-taare, la d tigimd ne neb nins sēn maood n dat tu b n-ye yuū n-ye wā.—Heb. 10:24.

YĀMB PULENG NING SĒN TAR YŌOD N YLLDĀ

13 Puleng ning ned sēn tōe n pūlem t'a yōodā yuū būmba fāa yaa a sēn na n duk a meng n kō Wēnnaam. Ned sā n tull n kūs a meng raab n lebg a Zezi karen-biiga, b sokd-a-la naoor a tāab a sā n sūd na n maana būmb ning rē sēn baoodā. (Mat. 16:24) Pipi, kāsem-dāmb a yiib sā n wa sōs ne ned sēn dat n yu koe-moond sēn nan pa reeg lisgu, b sokd-a-la woto: "Fo sūd rat n lebga a Zeova Kaset soab bu?" La a soabā sā n bāngd Wēnnaam daabā n paasdē la a wungd ne tūubu, n wa wilg t'a rat n deega lisgu, kāsem-dāmbā na n tu sōsa ne-a, la b sok-a woto: "Fo zoe n pūusa a Zeova n duk f meng n kō-a bu?" Sēn na n baase, lisgā raare, sōsdā sokda sēn dat n deeg-b lisgā woto: "Rē yīnga yāmb tika a Zezi Kirist maoongā zug n tek yam n kos y yel-wēnā sugri, la y ruk y meng n kō a Zeova n na n maan a raabā bu?" Woto, sēn dat n deeg-b lisgā leokda zāma wā taoor tu n-ye, n wilg tu b na n maana Wēnnaam daabā wakat fāa.

12. Bōe n na n sōng-d tu d tōog tu d n-ye yuū n-ye?

13. Puleng ning a Zezi Kirist karen-biig sēn pūlem t'a yōodā yuū būmba fāa wā la būgo?

14 D reega lisg sēn nan pa kaoos tu d sing n tūuda Wēnnaam me, segdame tu d mi n sok d meng woto: 'Rē yīnga mam ket n dūkda a Zezi Kirist togs-n-taare, n pidsd m *pvleng ning* yōod sēn yūd būmba fāa wā bū? M ket n sakda a Zezi n lūusd koeegā mooneg la karen-biisā maaneg taoor bū?'—*Karm-y 2 Korēnt dāmb 13:5.*

15 D sā n dat n pids būmb ning d sēn pūlem Wēnnaam n dūk d meng n kō-a wā, d segd n yū pū-peelem dāmb yel a taab pusē me. Wala makre, y sā n kēe kāadem, y segd n ket n nonga y to wā la y get a yell wa y sēn pulmā. Y sā n dūka ned tūvmd wall ned n dūk yāmb tūvmd, pa rē bū y reega sebr tizingā pūgē n gūls tu y na n maana būmbu, y segd n maana y sēn yeelā. Ned nug sēn pa zāad sā n bool-y tu y wa ru a zakē tu y sake, tu ligd soab me bool-y-yā, y pa segd n bas pipi boollā n kēng ligdā soab nengē ye. Zak-zak moonegā sasa, y sā n sōsa ne ned n pulm-a tu y na n lebg n waame, y segd n kēngame. Woto, a Zeova na n ninga y koe-moonegā barka.
—*Karm-y Luk 16:10.*

D BAO D RĪM LA D MAAN-KŪUDB KĀSMĀ SÖNGRE

16 Biiblā yeelame tu tōnd sēn pa zems zāngā, d fāa "kongda ne būmb wusgo." Sēn yūd fāa, ne d no goamā. (Zak 3:2) D sā n pūlem būmb n pa pidsi, bōe la d segd n maane?

14. Sogs-būs la d segd n mi n sok d menga?

15. Yel-būs pusē la d segd n kūt tu d *n-ye* *yū-ye*?

16. D sā n pūlem būmb n pa pidsi, bōe la d segd n maane?

Wēnnaam sēn da kō Israyell nebā tōog ningā pūgē, a wilgame tu ned sā n pūlem būmb n pa maane, a tōe n paama sugri. (Maan. 5:4-7, 11) Kiris-ned me sā n pūlem būmb n pa maane, a tōe n paama sugri. D sā n togs a Zeova būmb ning d sēn pa maanā, la d kos sugr d maan-kūu db kāsem a Zezi Kirist maasem yīnga, a na n zoee d nimbāaneg n kō-d sugri. (1 Zā 2:1, 2) La sēn na yul n ket n tat Wēnnaam Yam, d segd n wilgame tu d sūd teka Yam n kot sugri, n da minim n pūlemd n pa maandē ye. Sēn paase, d sā n pūlem būmb n pa maan tu wa ne zu-loeega, d segd n maana d sēn tōe fāa n welg-a. (Yel. 6: 2, 3) La sēn sāo yaa d sēn na n gūus n da pūlem būmb d sēn pa tōe n maan ye.—*Karm-y Koeeg Soab 5:1.*

17 Neb nins sēn tūud a Zeova n kūtdē tu b *n-ye* *yūt* *n-ye* wā na n paama bark wusgo. Neb 144000 sēn paam vūvusem sōng zaebā na n paam n tu vūmda saasē n pa le tōe n ki, n naag a Zezi n dū naam "yūvum tusri." (Wil. 20:6) Neb milyō-rāmb n na n paam n vūmd tēngā sēn na n lebg arzānā zug Kiristā naam sasa, n paam tu b sōng-b tu b wa zems zāngā.
—Wil. 21:3-5.

18 A Zezi naamā saab poore, yaoolem makr n na n zīndi. Yaa sakdbā bal n na n kell n pa tēngā zugu. Wakat kānga, ned kam fāa na n tōog n basa a Yam ne a to. (Wil. 20:7-10) *N-ye* fāa na n yū *n-ye*, tu *ayo* fāa yū ayo. Bala, nebā fāa na n dūka d Ba a Zeova sēn yaa "Wēnnaam sēn so sūdā" togs-n-taare.—Yūl 31:6.

17, 18. Bark būs la neb nins sēn kūtd tu b *n-ye* *yūt* *n-ye* wā na n paame?